

18.4.2024

A9-0275/ 001-001

ÆNDRINGSFORSLAG 001-001

af Udvalget om Industri, Forskning og Energi

Betænkning

Alin Mituța

A9-0275/2023

Foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation (forordning om gigabitinfrastruktur)

Forslag til forordning (COM(2023)0094 – C9-0028/2023 – 2023/0046(COD))

Ændringsforslag 1

EUROPA-PARLAMENTETS ÆNDRINGSFORSLAG*

til Kommissionens forslag

2023/0046(COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordning om gigabitinfrastruktur)

* Ændringer: Ny eller ændret tekst er markeret med fede typer og kursiv; udgået tekst er markeret med symbolet **■**.

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget²,

efter den almindelige lovgivningsprocedure, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den digitale økonomi har givet anledning til gennemgribende ændringer af det indre marked i løbet af det seneste årti. Unionens mål er en digital økonomi, der sikrer holdbare økonomiske og sociale fordele baseret på førsteklasses, **pålidelig** og sikker konnektivitet for alle overalt i Europa, **herunder i landdistrikter og afsidesliggende og tyndt befolkede regioner samt i transportkorridorer**. Næsten alle sektorer i en moderne og innovativ økonomi er afhængige af en digital infrastruktur af høj kvalitet baseret på net med meget høj kapacitet. **Den kan levere innovative tjenester, mere effektive forretningsaktiviteter og intelligente, bæredygtige digitale samfund og samtidig bidrage til at nå Unionens klimamål, der er fastsat i Kommissionens meddelelse af 11. december 2019 med titlen "Den europæiske grønne pagt" og den dobbelte digitale og grønne omstilling, som er Unionens vigtigste prioriteter**. En sådan infrastruktur er af strategisk betydning for den sociale og territoriale samhørighed og generelt for Unionens konkurrenceevne, **modstandsdygtighed, strategiske autonomi** og lederskab på det digitale område. **Digitaliseringen har en dybtgående indvirkning på det daglige sociale, økonomiske, politiske og kulturelle liv for alle mennesker i Unionen. I den forbindelse kan begrænset adgang og utilstrækkelig netværksudvidelse øge de sociale uligheder og dermed skabe en ny digital kløft mellem de mennesker, der er i stand til fuldt ud at drage fordel af en effektiv og sikker digital konnektivitet, der giver dem adgang til en bred vifte af tjenester, og de mennesker, der ikke er i stand til det. I den forbindelse bør**

¹ EUT C af , s. .

² EUT C af , s. .

udrulningen af net med meget høj kapacitet i landdistrikter og afsidesliggende og tyndt befolkede regioner samt i socialt boligbyggeri være en prioritet for offentlige og private investeringsprojekter som et centralt aspekt af social inklusion. Derfor bør såvel enkeltpersoner som den private og den offentlige sektor have mulighed for at være en del af den digitale økonomi.

- (2) Den hurtige udvikling af teknologier, den eksponentielle vækst i bredbåndstrafikken og den stigende efterspørgsel efter avanceret konnektivitet med meget høj kapacitet er blevet yderligere fremskyndet under covid-19-pandemien. Som følge heraf er de mål, der blev fastsat i den digitale dagsorden i 2010¹, for det meste blevet opfyldt, men de er også blevet forældede. Andelen af husstande, der har internetadgang med en hastighed på 30 Mbps, er steget fra 58,1 % i 2013 til 90 % i 2022. 30 Mbps er dog ikke længere en fremtidssikret hastighed og er ikke i overensstemmelse med de nye mål i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972² om at sikre konnektivitet og udbredt adgang til net med meget høj kapacitet. Derfor fastsatte EU ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481³ ajourførte mål for 2030, som bedre svarer til de forventede konnektivetsbehov i fremtiden, hvor alle europæiske husstande bør være dækket af et gigabitnet og alle befolkede områder *dækket af næste generation af trådløse højhastighedsnet med en ydeevne, der mindst svarer til 5G.*
- (3) For at nå disse mål er der behov for politikker, der nedbringer omkostningerne ved og fremskynder *og forenkler* etableringen *og brugen* af faste og trådløse net med meget høj kapacitet i hele Unionen, herunder korrekt planlægning, *øget* koordinering og *oprettelse af landsdækkende forenklede og strømlinede godkendelsesprocedurer som en måde til at mindske* de administrative byrder *for både operatører og nationale forvaltninger.*

¹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, En digital dagsorden for Europa, 19.5.2010 (KOM/2010/245).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (EUT L 321 af 17.12.2018, s. 36).

³ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481 af 14. december 2022 om etablering af politikprogrammet for det digitale årti 2030 (EUT L 323 af 19.12.2022, s. 4).

- (3a) *Det er vigtigt at kombinere rum- og jordbaseret infrastruktur med henblik på udrulningen af konnektivitet for bedre at kunne forberede sig på den næste bølge af digital infrastruktur, der sætter Unionen i stand til at gå forrest. De seneste tekniske fremskridt har åbnet mulighed for fremkomsten af satellitbaserede kommunikationskonstellationer med mulighed for gradvist at kunne tilbyde højhastighedsforbindelser og tjenester med lav latenstid og give mulighed for konnektivitet i hele Unionen og rundt om i verden for borgere og virksomheder, herunder, men ikke begrænset til, adgang til højhastighedsbredbånd til overkommelige priser, der kan bidrage til at afhjælpe den fuldstændige mangel på kommunikation i nogle zoner og øge samhørigheden i hele Unionen, herunder dens regioner i den yderste periferi, landdistrikter og afsidesliggende og tyndt befolkede områder. I den forbindelse bør de ressourcer, der stilles til rådighed ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/588¹, og navnlig den fremtidige satellitkonstellations potentielle kommercielle internetadgangskapacitet, medtages i planlægningen og etableringen af faste og trådløse net med meget høj kapacitet i hele Unionen og, hvor det er muligt, bidrage til etableringen af net med meget høj kapacitet.*
- (4) Direktiv 2014/61/EU, der blev vedtaget som reaktion på behovet for at nedbringe omkostningerne ved etablering af bredbåndsnet, omfattede foranstaltninger vedrørende delt brug af infrastruktur, koordinering af anlægsarbejder og mindskelse af administrative byrder. For yderligere at lette udrulningen af net med meget høj kapacitet, herunder fibernet og 5G-net, opfordrede Det Europæiske Råd i sine konklusioner om Europas digitale fremtid i støbeskeen af 9. juni 2020 til, at der udformes yderligere foranstaltninger til støtte for de eksisterende og kommende behov for netetablering, herunder ved en revision af direktiv 2014/61/EU.
- (5) Etableringen af faste og trådløse net med meget høj kapacitet (som defineret i direktiv (EU) 2018/1972) i hele Unionen kræver betydelige investeringer, heraf en væsentlig andel til dækning af omkostningerne i forbindelse med anlægsarbejdet. Delt brug af

¹ *Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/588 af 15. marts 2023 om oprettelse af EU-programmet for sikker konnektivitet for perioden 2023-2027 (EUT L 79 af 17.3.2023, s. 1).*

fysisk infrastruktur vil begrænse behovet for bekostelige anlægsarbejder og gøre udrulningen af avancerede bredbåndsnet mere effektiv.

- (6) En stor del af omkostningerne ved etablering af net med meget høj kapacitet kan tilskrives manglende effektivitet i udrulningsprocessen i forbindelse med: i) brug af eksisterende passiv infrastruktur (såsom kabelkanaler, ledningskanaler, mandehuller, gadeskabe, pæle, master, antenneanlæg, tårne og andre støttekonstruktioner), ii) flaskehalse i koordineringen af anlægsarbejder, **der udføres af netoperatører eller offentlige myndigheder**, iii) tunge **og langvarige** administrative procedurer for udstedelse af tilladelser og iv) flaskehalse i forbindelse med etablering af net i bygninger, der fører til store finansielle hindringer, navnlig i landdistrikterne.
- (7) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU¹, der blev vedtaget som reaktion på behovet for at nedbringe omkostningerne ved etablering af bredbåndsnet, omfattede foranstaltninger vedrørende delt brug af infrastruktur, koordinering af anlægsarbejder og mindskelse af administrative byrder. For yderligere at lette udrulningen af net med meget høj kapacitet, herunder fibernet og 5G-net, opfordrede Det Europæiske Råd i sine konklusioner om Europas digitale fremtid i støbeskeen af 9. juni 2020 til udformning af yderligere foranstaltninger til støtte for de eksisterende og kommende behov for netetablering, herunder ved en revision af direktiv 2014/61/EU.
- (8) Foranstaltningerne i direktiv 2014/61/EU har bidraget til billigere etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Disse foranstaltninger bør imidlertid styrkes **og strømlines** for yderligere at reducere omkostningerne og fremskynde etableringen af nettene.
- (9) Foranstaltninger, der sigter mod at udnytte eksisterende offentlig og privat infrastruktur mere effektivt og reducere omkostningerne og hindringerne i forbindelse med udførelsen af nye anlægsarbejder, forventes at bidrage væsentligt til at sikre en hurtig og omfattende udrulning af net med meget høj kapacitet, **navnlig i landdistrikter, afsidesliggende eller tyndt befolkede områder eller i transportkorridorer**. Sådanne foranstaltninger bør opretholde en effektiv konkurrence og må ikke være til skade for sikkerheden og driften af den eksisterende infrastruktur

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation (EUT L 155 af 23.5.2014, s. 1).

og folkesundheden og miljøet og bør være baseret på passende metoder og videnskabelige data.

- (10) Nogle medlemsstater har vedtaget foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved udrulning af bredbåndsnet, herunder ved at gå videre end bestemmelserne i direktiv 2014/61/EU. Foranstaltningerne er dog meget forskellige fra medlemsstat til medlemsstat og har ført til forskellige resultater i Unionen. Hvis nogle af disse foranstaltninger indføres i stor målestok på EU-plan og kombineres med nye styrkede tiltag, vil det kunne bidrage væsentligt til et mere velfungerende digitalt indre marked. Desuden forhindrer forskelle i reguleringsmæssige krav og inkonsekvent gennemførelse af EU-reglerne undertiden samarbejde på tværs af forsyningsselskaber. Forskellene kan også skabe adgangsbarrierer for nye virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter som defineret i direktiv (EU) 2018/1972 ("operatør"). Disse forskelle kan også blokere for nye forretningsmuligheder, hvilket hindrer udviklingen af et indre marked for brug og etablering af fysisk infrastruktur til net med meget høj kapacitet. Desuden dækker de foranstaltninger, der er meddelt i de nationale køreplaner og gennemførelsesrapporter, som medlemsstaterne har vedtaget i henhold til Kommissionens henstilling (EU) 2020/1307¹, ikke alle områder af direktiv 2014/61/EU, og de forskellige spørgsmål behandles ikke alle på en konsekvent og fuldstændig måde. Dette til trods for, hvor vigtigt det er at træffe foranstaltninger i hele udrulningsprocessen og på tværs af alle sektorer for at opnå en sammenhængende og betydelig virkning. ***Medlemsstaterne bør tilskyndes til at fortsætte med at gennemføre bedste praksis som angivet Kommissionens henstilling (EU) 2020/1307, der kan lette gennemførelsen af denne forordning i overensstemmelse med princippet om minimumsharmonisering.***
- (11) Denne forordning tager sigte på at styrke og harmonisere en række rettigheder og -forpligtelser på EU-plan for at fremskynde udrulningen af net med meget høj kapacitet og fremme koordineringen mellem forskellige sektorer. På grund af den vedvarende

¹ Kommissionens henstilling (EU) 2020/1307 af 18. september 2020 om en fælles EU-værktøjskasse til at reducere omkostningerne ved udrulning af net med meget høj kapacitet og sikre rettidig og investeringsvenlig adgang til 5G-radiofrekvenser med henblik på at fremme konnektivitet til støtte for den økonomiske genopretning efter covid-19-krisen i Unionen (EUT L 305 af 21.9.2020, s. 33).

fragmentering af markederne for elektronisk kommunikation i særskilte nationale markeder kan virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, ikke opnå stordriftsfordele. Dette kan have en stærk virkning på grænseoverskridende handel og levering af tjenesteydelser, da mange tjenester kun kan leveres, hvis der er etableret et net med tilstrækkelig høj kapacitet i hele Unionen. Selv om denne forordning sikrer mere lige vilkår, forhindrer den ikke, at der gennemføres nationale foranstaltninger, der er i overensstemmelse med EU-retten, og som har til formål at fremme delt brug af eksisterende fysisk infrastruktur eller muliggøre en mere effektiv **og hurtig** etablering af ny fysisk infrastruktur ved at supplere **eller gå ud over** de rettigheder og forpligtelser, der fastsættes i denne forordning. Medlemsstaterne kan f.eks. **forkorte fristerne for udstedelse eller nægtelse af tilladelser, der er nødvendige for etablering, indføre supplerende undtagelser fra kravet om tilladelse**, udvide bestemmelserne om koordinering af anlægsarbejder til også at omfatte privatfinansierede projekter, kræve, at der gives flere oplysninger om fysisk infrastruktur eller planlagte anlægsarbejder til et centralt informationssted i elektronisk format, **udvide bestemmelserne om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur til privatejede bygninger og indføre yderligere incitament**er for de administrative organer til at fremskynde tilladelsesprocedurerne, **udstikke retningslinjer for metoder til fastsættelse af adgangspriser, herunder ved anvendelse af et omkostningsorienteret princip, hvor det er relevant**, forudsat at de ikke krænker EU-retten, herunder bestemmelserne i denne forordning.

- (12) Af hensyn til retssikkerheden, herunder vedrørende specifikke reguleringsmæssige foranstaltninger, der indføres i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, afsnit II, kapitel II-IV, **Kommissionens** direktiv 2002/77/EF¹ og **Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2555**², bør bestemmelserne i **nævnte** direktiver og **de nationale foranstaltninger til gennemførelse heraf** have forrang for nærværende forordning.

¹ Kommissionens direktiv 2002/77/EF af 16. september 2002 om konkurrence på markederne for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester ([EFT L 249 af 17.9.2002, s. 21](#)).

² **Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2555 af 14. december 2022 om foranstaltninger til sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen, om ændring af forordning (EU) nr. 910/2014 og direktiv (EU) 2018/1972 og om ophævelse af direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) (EUT L 333 af 27.12.2022, s. 80).**

- (13) Det kan være betydelig mere effektivt for operatører, navnlig nytillkomne, at genbruge eksisterende fysisk infrastruktur, herunder infrastruktur, der tilhører andre forsyningsvirksomheder, til at etablere net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter. Dette er navnlig tilfældet i områder, hvor der ikke findes egnede elektroniske kommunikationsnet, eller hvor det måske ikke er økonomisk gennemførligt at bygge ny fysisk infrastruktur. Desuden kan synergier mellem forskellige sektorer i væsentlig grad mindske behovet for anlægsarbejder i forbindelse med etablering af net med meget høj kapacitet. Genbrug af infrastruktur kan også reducere de sociale og miljømæssige omkostninger, der er forbundet med disse arbejder, såsom forurening, støj og trafikpropper. Denne forordning bør derfor finde anvendelse ikke alene på operatører, men også på ejere af vidtstrakt og allestedsnærværende fysisk infrastruktur eller indehavere af rettigheder til brug af sådan infrastruktur, der kan huse elementer af elektroniske kommunikationsnet, f.eks. fysiske net til el-, gas- eller vandforsyning, kloakerings- og dræningssystemer samt opvarmning og transport. Når der er tale om rettighedshavere, ændrer dette ikke tredjemands ejendomsret **og begrænser ikke udøvelsen af sådanne rettigheder.**
- (14) For at fremme etableringen af elektroniske net med meget høj kapacitet på det indre marked bør denne forordning fastsætte retten for virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter, (herunder virksomheder af offentlig karakter) til at få adgang til fysisk infrastruktur, uanset dens placering, på fair og rimelige vilkår, der er i overensstemmelse med den normale udøvelse af ejendomsretten. **Samtidig er det vigtigt at sikre, at adgangsudbydere har et rimeligt investeringsafkast, som afspejler de relevante markedsvilkår og, navnlig for udbydere af tilhørende faciliteter, deres forskellige forretningsmodeller. Hvis adgangen gives gennem en kontrakt, der er indgået inden denne forordnings ikrafttrædelsesdato, og prisen allerede er forhandlet og aftalt eller medtaget i kontrakten, bør der ikke gælde krav om, at prisen overholder fair og rimelige vilkår.** Forpligtelsen til at give adgang til fysisk infrastruktur bør ikke berøre rettighederne for ejeren af den grund eller den bygning, hvor infrastrukturen er placeret.
- (15) I betragtning af den hurtige fremvækst af udbydere af trådløs fysisk infrastruktur, bl.a. "tårnvirksomheder", og deres stadig vigtigere rolle som udbydere af adgang til fysisk infrastruktur, der er egnet til at installere elementer af trådløse elektroniske

kommunikationsnet, f.eks. 5G-net, bør definitionen af "netoperatør" udvides, så den ud over at omfatte virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, og operatører af andre typer net såsom transport-, gas- eller elektricitetsnet, også omfatter virksomheder, der udbyder tilhørende faciliteter, og som ***også bør falde ind under denne forordnings anvendelsesområde***, undtagen bestemmelserne om bygningsintern fysisk infrastruktur og adgang. ***Bestemmelserne om fair og rimelige vilkår og betingelser for indrømmelse af adgang bør ikke finde anvendelse på udbydere af tilhørende faciliteter, når de alene opererer som en engrosmodel, der tilbyder fysisk adgang til mere end én værtsvirksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, medmindre de nationale tilsynsmyndigheder dokumenterer behovet for at indføre markedsforanstaltninger som følge af en markedsanalyse. For at sikre kontinuitet i tjenesten og forudsigelighed med hensyn til den planlagte etablering af tilhørende faciliteter bør ejere af grunde, hvor der er blevet installeret tilhørende faciliteter, være forpligtet til at forhandle om adgang til grunden med virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde de pågældende tilhørende faciliteter, på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder for så vidt angår pris, i overensstemmelse med national aftaleret.***

- (16) Da nettenes fysiske faciliteter ikke adskiller sig væsentligt fra hinanden, kan de ofte huse en bred vifte af elementer af elektroniske kommunikationsnet samtidig, uden at dette påvirker den primære tjeneste og med minimale tilpasningsomkostninger. Det drejer sig bl.a. om elementer, der kan levere bredbåndsadgangstjenester med hastigheder på mindst 100 Mbps i overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet. Derfor kan fysisk infrastruktur, der alene har til formål at huse andre elementer i et net uden i sig selv at blive et aktivt element i nettet, som f.eks. sort fiber, i princippet anvendes til at huse elektroniske kommunikationskabler, elektronisk kommunikationsudstyr eller ethvert andet element i elektroniske kommunikationsnet uanset infrastrukturens aktuelle anvendelse, de gældende ejendomsforhold, forudsat at ejeren af infrastrukturen ikke har sikkerhedsmæssige bekymringer, og at dennes fremtidige forretningsinteresser ikke lider skade. Den fysiske infrastruktur i offentlige elektroniske kommunikationsnet kan i princippet også anvendes til at huse elementer af andre net. Derfor kan operatører af offentlige elektroniske kommunikationsnet i relevante tilfælde give adgang til deres net, således at der kan etableres andre net. Uden

at det berører den specifikke almene interesse, der knytter sig til varetagelsen af den primære tjeneste, bør synergivirkninger mellem netoperatører samtidig fremmes for at bidrage til at opfylde de digitale mål, der er fastsat i afgørelse (EU) 2022/2481.

- (17) Fysiske infrastrukturelementer, der ejes eller kontrolleres af offentlige organer *eller enheder, der har eneansvaret for at udføre opgaver på vegne af de pågældende offentlige organer*, kan, selv når de ikke er en del af et net, også huse elementer af elektroniske kommunikationsnet og bør, bortset fra i begrundede undtagelsestilfælde, gøres tilgængelige for at lette installationen af netelementer i net med meget høj kapacitet, navnlig trådløse net. Eksempler på fysiske infrastrukturelementer er bygninger, adgangsveje til bygninger, *tage og bygningsfacader* og alle andre aktiver, herunder gadeinventar, som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, bus- og sporvejsstoppesteder og metrostationer. Det er op til medlemsstaterne *i samarbejde med de regionale og lokale myndigheder* at identificere bestemte bygninger, der ejes eller kontrolleres af offentlige myndigheder på deres områder, og for hvilke der ikke kan pålægges adgangsforpligtelser, f.eks. på grund af arkitektonisk, historisk eller religiøs værdi eller naturværdi, *den nationale sikkerhed eller trafiksikkerheden. For at sikre offentlighedens accept og en bæredygtig etablering bør elementer af net med meget høj kapacitet være så lidt iøjnefaldende som muligt.*
- (17a) *På den ene side risikerer hele områder, navnlig i landdistrikter, at stå uden konnektivitet, fordi den offentlige infrastruktur ikke tillader eller ikke er egnet til installation af elementer af net med meget høj kapacitet. På den anden side er der erhvervsbygninger, som er det eneste alternativ til at huse sådanne elementer. Med henblik på at sikre konnektivitet i afsidesliggende og tyndt befolkede områder og bygge bro over den digitale dækningskløft mellem landdistrikter og byområder, samtidig med at indgrebene i privat ejendom holdes på et minimum, bør kravene om at give adgang til eksisterende fysisk infrastruktur i meget begrænsede situationer udvides til også at omfatte erhvervsbygninger. Forpligtelsen til at give adgang i de pågældende tilfælde vil være berettiget, forudsat at der ikke er noget alternativ med henblik på at udvikle net med meget høj kapacitet i det pågældende område på rimelige vilkår, herunder med hensyn til betalingen for en sådan adgang. Den pågældende forpligtelse vil kun gælde, hvis en af følgende betingelser er opfyldt: Der er ikke etableret et net med meget høj kapacitet i det pågældende område, og der*

foreligger ikke nogen dokumenteret plan om at gøre det inden for et år fra tidspunktet for netoperatørens anmodning om adgang; der er ingen eksisterende fysisk infrastruktur, der ejes eller kontrolleres af netoperatører eller offentlige organer, og som er teknisk egnet til at huse elementer af net med meget høj kapacitet i det pågældende område; eller den anmodende operatør dokumenterer, at den ikke har modtaget statsstøtte til at etablere et net med meget høj kapacitet i det pågældende område eller ikke har fundet en passende medinvestor til at etablere en sådan fysisk infrastruktur.

- (18) Denne forordning bør ikke berøre eventuelle særlige beskyttelsesforanstaltninger, der er nødvendige for at garantere sikkerheden og folkesundheden samt netsikkerheden og nettenes integritet særlig for så vidt angår kritisk infrastruktur som defineret i national ret, og for at sikre, at netoperatørens *eller et offentligt organs* primære tjeneste ikke påvirkes, navnlig i net, der anvendes til levering af drikkevand. Generelle regler i national lovgivning, der forbyder netoperatører at forhandle aftaler om adgang til fysisk infrastruktur for virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter, kan imidlertid forhindre, at der skabes et marked for adgang til fysisk infrastruktur. Sådanne generelle regler bør derfor ophæves. Samtidig bør de foranstaltninger, der fastsættes i denne forordning, ikke forhindre medlemsstaterne i at give forsyningsvirksomheder et incitament til at give adgang til deres infrastruktur ved at bestemme, at indtægter fra en sådan adgang udelukkes fra grundlaget for beregningen af slutbrugertakster for deres primære aktivitet eller aktiviteter i overensstemmelse med gældende EU-ret.
- (19) Af hensyn til retssikkerheden og for at undgå uforholdsmæssigt store byrder for netoperatørerne som følge af den samtidige anvendelse af to forskellige ordninger for adgang til den samme fysiske infrastruktur bør fysisk infrastruktur, der er omfattet af adgangsforspligtelser pålagt af de nationale tilsynsmyndigheder i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, eller adgangsforspligtelser, der følger af anvendelsen af Unionens statsstøtteregler, ikke være omfattet af adgangsforspligtelserne i nærværende forordning, så længe de andre adgangsforspligtelser fortsat er gældende. Forordningen bør dog finde anvendelse, når en national tilsynsmyndighed har pålagt en adgangsforspligtelse i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, som begrænser den brug, der kan gøres af den pågældende fysiske infrastruktur. Dette kan f.eks. forekomme,

når en operatør, der planlægger at tilslutte basisstationer, anmoder om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, der er omfattet af adgangsforpligtelser vedrørende engrosmarkedet for dedikeret kapacitet¹.

- (20) For at sikre proportionalitet og bevare incitamenterne til investeringer, ***navnlig for pionerer for net med meget høj kapacitet, og dermed skabe et incitament til hurtig udrulning af net med meget høj kapacitet i landdistrikter og afsidesliggende områder*** bør netoperatører og offentlige organer have ret til at nægte adgang til en bestemt fysisk infrastruktur ud fra objektive og begrundede kriterier. Navnlig kan en fysisk infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, være teknisk uegnet på grund af særlige omstændigheder eller på grund af mangel på tilgængelig plads eller fremtidige behov for plads, der er tilstrækkeligt dokumenteret i f.eks. offentligt tilgængelige investeringsplaner. For at sikre proportionalitet og bevare incitamenterne til investeringer har netoperatører og offentlige organer lov til at nægte adgang til en bestemt fysisk infrastruktur. For at undgå eventuel konkurrencefordrejning eller eventuelt misbrug af betingelserne for at nægte adgang bør et sådant afslag være behørigt begrundet og baseret på objektive og detaljerede kriterier. Det anses f.eks. ikke for en objektiv begrundelse, hvis en virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, har etableret fysisk infrastruktur ved hjælp af koordinering af anlægsarbejder med en anden netoperatør, der ikke er operatør af elektroniske kommunikationsnet, og nægter at give adgang hertil på grund af en påstået mangel på plads til at huse elementer af net med meget høj kapacitet, der skyldes beslutninger truffet af en virksomhed, som er under dens kontrol. I et sådant tilfælde kan der opstå konkurrencefordrejning, hvis der ikke findes andre net med meget høj kapacitet i det område, som anmodningen om adgang vedrører. Ligeledes kan delt brug af infrastruktur under særlige omstændigheder gå ud over sikkerheden og folkesundheden samt netsikkerheden og nettenes integritet og sikkerhed, bl.a. for så vidt angår kritisk infrastruktur, eller udgøre en risiko for leveringen af de ydelser, der primært leveres via samme infrastruktur. Hvis netoperatøren allerede tilbyder andre tilgængelige midler til fysisk adgang til elektroniske kommunikationsnet i

¹ Kommissionens henstilling (EU) 2020/2245 af 18. december 2020 om relevante produkt- og tjenestemarkeder inden for den elektroniske kommunikationssektor, der kan forhåndsreguleres i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation, 18.12.2020, C(2020) 8750 (EUT L 439 af 29.12.2020, s. 23).

engrosleddet, der opfylder den adgangssøgendes behov, såsom sort fiber eller ubundet adgang til fiber, kan adgang til den underliggende fysiske infrastruktur desuden have en negativ økonomisk virkning på netoperatørens forretningsmodel, navnlig for operatører, der kun er aktive på engrosmarkedet, og på investeringsincitamentene. Det kan også skabe risiko for ineffektiv duplikering af netelementer, **som navnlig bør undgås, indtil der er opnået tilstrækkelig dækning af landdistrikterne med net med meget høj kapacitet.** Ved vurderingen af, om vilkårene og betingelserne for sådanne alternative former for fysisk adgang i engrosleddet er fair og rimelige, bør der bl.a. tages hensyn til den underliggende forretningsmodel for den virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, **behovet for at undgå at styrke nogen af parternes eventuelle stærke markedsposition og behovet for at sikre et rimeligt investeringsafkast, som afspejler de relevante markedsvilkår og forretningsmodellen for så vidt angår udbydere af tilhørende faciliteter.**

- (21) Når en operatør anmoder om adgang i et bestemt område, bør netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, lette genbrug af eksisterende fysisk infrastruktur ved at udarbejde et tilbud om delt brug af deres faciliteter på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder for så vidt angår pris, medmindre det afslås at give adgang af objektive grunde. Offentlige organer bør også være forpligtet til at tilbyde adgang på ikke-diskriminerende vilkår og betingelser. Afhængigt af omstændighederne kan de betingelser, hvorunder en sådan adgang gives, være påvirket af flere faktorer, herunder: i) eventuelle yderligere vedligeholdelses- og tilpasningsomkostninger, ii) eventuelle forebyggende sikkerhedsforanstaltninger, der skal træffes for at **undgå** negative virkninger for netsikkerheden og nettenes integritet, iii) eventuelle særlige ansvarsordninger i tilfælde af skader, iv) anvendelsen af offentlig støtte af en enhver art, der ydes til anlæg af infrastrukturen, herunder vilkår og betingelser, der er knyttet specifikt til støtten eller er fastsat i national ret i overensstemmelse med EU-retten, v) evnen til at levere eller stille infrastrukturkapacitet til rådighed for at opfylde forpligtelser til offentlig tjeneste og vi) eventuelle begrænsninger, der følger af nationale bestemmelser med sigte på at beskytte miljøet, folkesundheden og den offentlige sikkerhed eller for at opfylde målene for fysisk planlægning.

- (22) Investeringer i fysisk infrastruktur i offentlige elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter bør bidrage direkte til at nå de mål, der er fastsat i afgørelse (EU) 2022/2481, og undgå opportunistisk adfærd. Inden der pålægges forpligtelser til at give adgang til eksisterende fysisk infrastruktur eller til at koordinere anlægsarbejder, bør en række faktorer derfor tages i betragtning, f.eks. i) disse investeringers økonomiske rentabilitet baseret på deres risikoprofil, ii) en eventuel tidsplan for investeringens afkast, iii) eventuelle virkninger, som adgangen har for konkurrencen i efterfølgende led og dermed for priserne og investeringsafkastet, iv) en eventuel afskrivning af netaktiverne på det tidspunkt, hvor der anmodes om adgang, v) eventuelle forretningsmodeller, der danner grundlag for investeringen, navnlig i den fysiske infrastruktur, der anvendes til at levere tjenester i net med meget høj kapacitet og vi) eventuelle muligheder, den adgangssøgende tidligere har haft for at etablere infrastruktur i fællesskab med andre.
- (23) Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, kan mangle tilstrækkelige ressourcer, tilstrækkelig erfaring eller den nødvendige tekniske viden til at føre forhandlinger med operatører om adgang. **I et sådant tilfælde bør** der for at lette adgangen til disse offentlige organers fysiske infrastruktur udpeges et organ til at koordinere anmodninger om adgang, yde juridisk og teknisk rådgivning med henblik på forhandling af adgangsvilkår og -betingelser og gøre relevante oplysninger om en sådan fysisk infrastruktur tilgængelige via et centralt informationssted. Koordineringsorganet **bør** også bistå offentlige organer ved at udarbejde standardkontrakter og overvåge resultatet og varigheden af proceduren for anmodning om adgang. Det kunne desuden hjælpe, hvis der opstår tvister om adgang til fysisk infrastruktur, som offentlige organer ejer eller kontrollerer.
- (24) For at sikre en ensartet fremgangsmåde i alle medlemsstater, **samtidig med at der tages hensyn til de forskellige situationer i medlemsstaterne, bør** Kommissionen i tæt samarbejde med Sæmmenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) udarbejde vejledning om anvendelsen af bestemmelserne om adgang til fysisk infrastruktur, herunder, men ikke kun, om anvendelsen af fair og rimelige betingelser, **senest inden datoen for denne forordnings ikrafttræden**. I forbindelse med denne vejledning bør der tages behørigt hensyn til interessenternes, **de nationale myndigheders** og de nationale

tvistbilæggelsesorganers synspunkter *for så vidt muligt at sikre, at vejledningen ikke forstyrrer veletablerede principper, er i overensstemmelse med de nationale tvistbilæggelsesorganers procedureregler og ikke er skadelige for yderligere etablering af net med meget høj kapacitet. For at undgå markedsforstyrrelser og omvendte virkninger i forbindelse med investeringer bør Kommissionen ved fastlæggelsen af retningslinjerne vedrørende en fair og rimelig pris tage hensyn til de særlige kendetegn ved netoperatørerne og deres forretningsmodel, navnlig når den er baseret på udlejning af infrastruktur til tredjeparter, såsom tårnvirksomheder eller rene engrosoperatører, samt fastlægge kriterier for fastsættelse af priser for forskellige kategorier af infrastruktur. I betragtning af den fleksibilitet, der gives medlemsstaterne i forbindelse med anvendelsen af bestemmelserne om adgang til fysisk infrastruktur, og for at være effektiv bør Kommissionens vejledning have et passende detaljeringsniveau.*

- (25) Operatørerne bør have adgang til et minimum af oplysninger om fysisk infrastruktur og **anlægsarbejder, der er planlagt af en netoperatør eller, i særlige tilfælde, f.eks. vejanlæg, der er relevant for etablering af net med meget høj kapacitet, foretaget af et offentligt organ** i etableringsområdet. **Kommissionen bør udstede retningslinjer angående typen af offentlige anlægsarbejder og de oplysninger, der skal stilles til rådighed for at lette etableringen af net med meget høj kapacitet.** Dette vil sætte dem i stand til effektivt at planlægge etableringen af net med meget høj kapacitet og sikre den mest effektive udnyttelse af eksisterende fysisk infrastruktur, der egner sig til udrulning af sådanne net, samt planlagte anlægsarbejder. Et sådant minimum af oplysninger er en forudsætning for, at operatørerne kan vurdere potentialet for udnyttelse af den eksisterende fysiske infrastruktur eller for koordinering af de planlagte anlægsarbejder i et bestemt område, og for at de kan begrænse skaderne på eksisterende fysisk infrastruktur. I betragtning af antallet af interessenter, der er involveret i offentligt og privat finansierede anlægsarbejder samt eksisterende eller planlagt fysisk infrastruktur, og for at lette adgangen til disse oplysninger (på tværs af sektorer og grænser) bør netoperatørerne og de offentlige organer, der er pålagt transparensforpligtelser, **hvor det er muligt**, proaktivt (snarere end efter anmodning) stille sådanne minimumsoplysninger til rådighed via et centralt informationssted og holde dem ajour. Dette vil forenkle forvaltningen af anmodninger om adgang til sådanne oplysninger og gøre det muligt for operatørerne at tilkendegive deres interesse

i at få adgang til fysisk infrastruktur eller koordinere anlægsarbejder, hvor tidsplanen er afgørende. Minimumsoplysningerne om planlagte anlægsarbejder bør stilles til rådighed via et centralt informationssted, så snart de er tilgængelige for den pågældende netoperatør, og under alle omstændigheder og når der kræves tilladelse, senest tre måneder før ansøgningen om tilladelse indgives første gang til de kompetente myndigheder. ***Netoperatører og offentlige organer, der er pålagt transparensforpligtelser, kan proaktivt og på frivillig basis udvide de minimumsoplysninger, der gives, til at omfatte yderligere karakteristika såsom oplysninger om den fysiske infrastrukturens udnyttelsesgrad, hvis sådanne foreligger, eller vejledende oplysninger om tilgængeligheden af sort fiber.***

- (26) Minimumsoplysningerne bør straks gøres tilgængelige via det centrale informationssted på forholdsmæssige, ikkediskriminerende og transparente vilkår, således at operatørerne kan indgive deres anmodninger om oplysninger. Det centrale informationssted bør bestå af en database med oplysninger i elektronisk format, hvor der er adgang til oplysningerne, og hvor der kan indgives anmodninger online ved hjælp af digitale værktøjer såsom websider, digitale applikationer og digitale platforme. Adgangen til oplysninger kan begrænses af hensyn til netsikkerheden og nettenes integritet, særlig for så vidt angår kritisk infrastruktur, og den nationale sikkerhed, eller for at beskytte legitime drifts- og forretningshemmeligheder. Det centrale informationssted behøver ikke at hoste oplysningerne, når blot det sikrer, at der er links til andre digitale værktøjer såsom webportaler, digitale platforme eller digitale applikationer, hvor oplysningerne opbevares. Det centrale informationssted kan tilbyde yderligere funktioner, f.eks. adgang til yderligere oplysninger eller støtte til processen i forbindelse med anmodninger om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur eller til koordinering af anlægsarbejder.
- (27) Hvis anmodningen er rimelig, og navnlig hvis det er nødvendigt i forbindelse med delt brug af eksisterende fysisk infrastruktur eller for at koordinere anlægsarbejder, bør operatørerne desuden gives mulighed for at foretage anlægsopmålinger og anmode om oplysninger om planlagte anlægsarbejder på transparente, forholdsmæssige og ikkediskriminerende betingelser, og uden at dette dog berører de beskyttelsesforanstaltninger, der er vedtaget af hensyn til netsikkerheden og nettenes integritet samt beskyttelse af fortroligheden og drifts- og forretningshemmeligheder.

- (28) Der bør tilskyndes til øget transparens vedrørende planlagte anlægsarbejder via centrale informationssteder. Dette kan gøres let ved at lede operatørerne hen til sådanne oplysninger, når de foreligger. Målet om øget transparens bør også gennemføres ved at fastsætte, at en operatør skal offentliggøre oplysninger om **anlægsarbejder, der er planlagt af netoperatører**, via et centralt informationssted, før vedkommende kan ansøge om tilladelse til disse anlægsarbejder.
- (29) Den skønsbeføjelse, som medlemsstaterne har til at tildele det centrale informationssteds opgaver til mere end ét kompetent organ, bør ikke påvirke organernes evne til effektivt at varetage disse opgaver. Hvis der oprettes mere end ét centralt informationssted i en medlemsstat, bør der være et fælles nationalt digitalt kontaktpunkt bestående af en fælles brugergrænseflade, der sikrer uhindret elektronisk adgang til alle de centrale informationssteder. Det centrale informationssted bør være fuldt digitaliseret og give nem adgang til de relevante digitale værktøjer. Dette vil gøre det muligt for netoperatører og offentlige organer at udøve deres rettigheder og overholde de forpligtelser, der fastsættes i denne forordning. Dette omfatter hurtig adgang til minimumsoplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur og planlagte anlægsarbejder, elektroniske administrative procedurer for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder samt de gældende betingelser og procedurer. Som en del af disse minimumsoplysninger bør det centrale informationssted give adgang til georefererede oplysninger om placeringen af eksisterende fysisk infrastruktur og planlagte anlægsarbejder. For at lette dette bør medlemsstaterne stille automatiserede digitale værktøjer til rådighed til indgivelse af georefererede oplysninger og konverteringsværktøjer til de understøttede dataformater. Disse kan stilles til rådighed for netoperatører og offentlige organer, der har ansvaret for at levere disse oplysninger via det centrale informationssted. Hvis georefererede lokaliseringsoplysninger er tilgængelige via andre digitale værktøjer såsom Inspire-geoportalen i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/2/EF¹, kan det centrale informationssted desuden give brugervenlig adgang til disse oplysninger.
- (30) For at sikre proportionalitet og sikkerhed bør kravet om at give oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur via det centrale informationssted kunne fraviges af

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/2/EF af 14. marts 2007 om opbygning af en infrastruktur for geografisk information i Det Europæiske Fællesskab (Inspire) (EUT L 108 af 25.4.2007, s. 1).

samme grunde som dem, der berettiger afslag på en anmodning om adgang. Desuden kan det i helt særlige tilfælde være uforholdsmæssigt krævende eller dyrt for netoperatører og offentlige organer at stille oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur til rådighed via det centrale informationssted. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis de relevante aktiver endnu ikke er kortlagt, og det ville være meget dyrt at foretage en sådan kortlægning, eller hvis antallet af anmodninger om adgang forventes at være meget lavt i visse områder af en medlemsstat eller i forbindelse med en bestemt fysisk infrastruktur. Hvis en detaljeret cost-benefit-analyse viser, at det er uforholdsmæssigt dyrt at stille bestemte oplysninger til rådighed, bør netoperatører og offentlige organer ikke være forpligtet til at gøre dette. Medlemsstaterne bør gennemføre en sådan detaljeret cost-benefit-analyse baseret på en høring af interessenter om efterspørgslen efter adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, og analysen bør ajourføres jævnligt. Høringsprocessen og resultatet heraf bør offentliggøres, og Kommissionen bør underrettes om, hvilken fysisk infrastruktur der skal undtages fra kravet om at stille oplysninger til rådighed.

- (31) For at sikre konsekvens bør de kompetente organer, der varetager funktionen som centralt informationssted, de nationale tilsynsmyndigheder, der varetager deres opgaver i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, eller andre kompetente myndigheder såsom nationale, regionale eller lokale myndigheder med ansvar for matrikelregistre eller gennemførelsen af direktiv 2007/2/EF (Inspire), alt efter hvad der er relevant, rådføre sig med og samarbejde med hinanden. Formålet med dette samarbejde bør være at minimere indsatsen for at opfylde transparensforpligtelserne for netoperatører og offentlige myndigheder, herunder de virksomheder, der er udpeget som udbydere med en stærk markedsposition ("SMP-udbydere"), med henblik på at stille oplysninger om deres fysiske infrastruktur til rådighed. Hvis der kræves et andet datasæt om SMP-udbyderens fysiske infrastruktur, bør et sådant samarbejde resultere i, at der etableres nyttige indbyrdes forbindelser og synergier mellem den SMP-relaterede database og det centrale informationssted og fælles praksis, hvor indsatsen står i et rimeligt forhold til formålet, vedrørende dataindsamling og tilrådighedsstillelse af data med henblik på at opnå let sammenlignelige resultater. Samarbejdet bør også sigte mod at lette adgangen til oplysninger om fysisk infrastruktur under hensyntagen til de nationale forhold. Hvis de reguleringsmæssige forpligtelser ændres eller trækkes tilbage, bør de

berørte parter kunne nå til enighed om, hvordan indsamlingen og tilrådighedsstillelsen af oplysninger om fysisk infrastruktur bedst tilpasses de nye krav.

- (32) Kravet om transparens i forbindelse med koordinering af anlægsarbejder bør kunne fraviges for anlægsarbejder, der udføres af hensyn til den nationale sikkerhed eller i en nødsituation. Dette omfatter f.eks. anlægsarbejder, der udføres for at afhjælpe risici for farer for offentligheden og er nødvendige for at garantere sikkerheden i infrastrukturen og de tilhørende faciliteter eller nedrive dem, fordi de er berørt af forringelsesprocesser forårsaget af ødelæggende naturlige eller menneskelige faktorer. Af transparenhensyn bør medlemsstaterne underrette Kommissionen om, hvilke typer anlægsarbejder der er omfattet af disse omstændigheder, og offentliggøre oplysningerne via et centralt informationssted.
- (33) For at sikre betydelige besparelser og minimere ulemperne for områder, der er berørt af etableringen af nye elektroniske kommunikationsnet, bør reguleringsmæssige begrænsninger, der som hovedregel forhindrer forhandlinger mellem netoperatører om aftaler om koordinering af anlægsarbejder med henblik på etablering af net med meget høj kapacitet, forbydes. Hvad angår anlægsarbejder, der ikke finansieres med offentlige midler, bør denne forordning ikke berøre netoperatørernes mulighed for at indgå samarbejdsaftaler om anlægsarbejder i overensstemmelse med deres egne investerings- og forretningsplaner og deres foretrukne tidsplan.
- (34) Medlemsstaterne bør maksimere resultaterne af anlægsarbejder, der helt eller delvist finansieres med offentlige midler, ved at udnytte de positive eksterne virkninger af disse arbejder på tværs af sektorer og sikre lige muligheder for at dele den tilgængelige og planlagte fysiske infrastruktur til etablering af net med meget høj kapacitet. Hovedformålet med anlægsarbejder, der finansieres med offentlige midler, bør ikke påvirkes negativt. Rettidige og rimelige anmodninger om koordinering af etableringen af elementer af net med meget høj kapacitet bør imidlertid imødekommes af den netoperatør, der direkte eller indirekte (f.eks. gennem en underleverandør) udfører de pågældende anlægsarbejder, på forholdsmæssige, ikkediskriminerende og transparente vilkår. F.eks. bør den anmodende operatør dække eventuelle yderligere omkostninger, herunder omkostninger som følge af forsinkelser, og begrænse ændringerne af de oprindelige planer til et minimum. Sådanne bestemmelser bør ikke berøre medlemsstaternes ret til at reservere kapacitet til elektroniske

kommunikationsnet, selv om der ikke foreligger konkrete anmodninger. Dette vil gøre det muligt for medlemsstaterne at imødekomme fremtidig efterspørgsel efter fysisk infrastruktur for at maksimere værdien af anlægsarbejder eller at vedtage foranstaltninger, der giver operatører af andre typer net, såsom transport, gas eller elektricitet, tilsvarende rettigheder til at koordinere anlægsarbejder.

- (35) I nogle tilfælde, navnlig i forbindelse med etablering af net i landdistrikter, afsidesliggende eller tyndt befolkede områder, kan forpligtelsen *for netoperatører* til at koordinere anlægsarbejder bringe den finansielle rentabilitet af sådanne net i fare og i sidste ende fjerne incitamentet til at foretage investeringer på markedsvilkår. Derfor kan en anmodning til en virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet til koordinering af anlægsarbejder, under særlige omstændigheder betragtes som urimelig. Dette bør navnlig være tilfældet, hvis den anmodende virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, ikke har erklæret, at den har til hensigt at etablere net med meget høj kapacitet i det pågældende område (enten som en nyetablering, en opgradering eller en udvidelse af et net), selv om der er udarbejdet en prognose eller offentliggjort en opfordring til at erklære en sådan hensigt til at etablere net med meget høj kapacitet i udpegede områder (i henhold til artikel 22 i direktiv (EU) 2018/1972) eller gennemført en offentlig høring i henhold til Unionens statsstøtteregele. Hvis der er gennemført mere end en af sådanne prognoser, indkaldelser af hensigtserklæringer og/eller offentlige høringer, bør kun den manglende interessetilkendegivelse ved den seneste lejlighed, der dækker den periode, hvor der anmodes om koordinering af anlægsarbejder, tages i betragtning. For at sikre, at der er mulighed for at få adgang til den etablerede infrastruktur i fremtiden, bør den virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, og som udfører anlægsarbejderne, garantere, at den vil etablere fysisk infrastruktur med tilstrækkelig kapacitet under hensyntagen til Kommissionens vejledning. Dette berører ikke de regler og betingelser, der er knyttet til tildelingen af offentlige midler og anvendelsen af statsstøtteregele.
- (36) For at sikre en ensartet fremgangsmåde, *samtidig med at der tages hensyn til de forskellige situationer i medlemsstaterne, bør* Kommissionen i tæt samarbejde med Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk

Kommunikation (BEREC) *senest inden datoen for denne forordnings ikrafttræden* udarbejde vejledning om anvendelsen af bestemmelserne om koordinering af anlægsarbejder, bl.a. om omkostningsfordelingen. I forbindelse med denne vejledning bør der tages behørigt hensyn til interessenternes og *navnlig* de nationale tvistbilæggelsesorganers synspunkter. *I betragtning af den fleksibilitet, der gives medlemsstaterne i forbindelse med anvendelsen af bestemmelserne om koordinering af anlægsarbejder, og for at øge effektiviteten bør Kommissionens vejledning have et passende detaljeringsniveau.*

- (37) En effektiv koordinering kan bidrage til at reducere omkostningerne samt forsinkelser og afbrydelser i netetableringen, der kan opstå som følge af problemer på stedet. Et eksempel på, hvor koordinering af anlægsarbejder kan give klare fordele, er tværsektorielle projekter til etablering af 5G-korridorer langs transportveje såsom veje, jernbaner og indre vandveje. Disse projekter kan også ofte kræve koordinering af udformningen eller fælles udformning baseret på et tidligt samarbejde mellem projektdeltagerne. Som led i den fælles udformning kan de berørte parter på forhånd aftale, hvordan etableringen af fysisk infrastruktur skal forløbe, og hvilken teknologi og hvilket udstyr der skal anvendes, inden koordineringen af anlægsarbejder finder sted. Anmodningen om koordinering af anlægsarbejder bør derfor indgives så hurtigt som muligt.
- (38) For at beskytte nationale interesser og Unionens almene interesser kan det være nødvendigt at gøre etablering af forskellige elementer af elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter betinget af en række forskellige tilladelser. Disse kan omfatte grave-, bygge-, byplanlægnings- og miljøtilladelser og andre tilladelser samt anlægsrettigheder. Antallet af tilladelser og anlægsrettigheder, der kræves til etablering af forskellige typer elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter, og den lokale karakter af etableringen kan indebære, at der anvendes forskellige procedurer og betingelser, hvilket kan skabe vanskeligheder i forbindelse med etableringen af nettet. For at lette etableringen bør alle regler for de betingelser og procedurer, der gælder for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder, strømlines og være konsekvente *og, så vidt det er muligt, harmoniserede* på nationalt plan, *samtidig med at den enkelte medlemsstats retsorden respekteres. For at mindske den administrative byrde og sikre kortere tidsrammer*

for proceduren for udstedelse af tilladelser, hvor flere kompetente myndigheder er involveret i udstedelsen af en række forskellige tilladelser og anlægsrettigheder i forbindelse med én anmodning, bør medlemsstaterne udpege et enkelt koordineringsorgan. Det pågældende organ bør have til opgave at lette koordineringen mellem de forskellige involverede kompetente myndigheder gennem forskellige mekanismer, herunder gennem fælles koordineringsprocedurer såsom besøg på stedet, idet den enkelte kompetente myndighed bevarer retten til at blive inddraget og fastholder sin beslutningskompetence i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Oplysningerne om procedurerne og de almindelige betingelser for udstedelse af tilladelser til anlægsarbejder og anlægsrettigheder bør gøres tilgængelige via centrale informationssteder af hver involveret kompetent myndighed. Dette kan mindske kompleksiteten og øge effektiviteten og transparensen for alle operatører, navnlig nytilkomne eller mindre operatører, som hidtil ikke har været aktive i det pågældende område. Desuden bør operatørerne have ret til at indgive deres ansøgninger om tilladelser og anlægsrettigheder i elektronisk format via et centralt informationssted. De bør også have adgang til oplysninger i elektronisk format om status for behandlingen af deres anmodninger, og om hvorvidt anmodningerne er blevet imødekommet eller afvist.

- (39) Tilladelsesprocedurerne bør ikke udgøre *uberettigede* hindringer for investeringer eller skade det indre marked. Medlemsstaterne bør derfor sikre, at der senest *to* måneder *efter udløbet af de 15 dage* efter modtagelsen af en ansøgning om tilladelse til etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter *eller den frist, der er fastsat i national ret, alt efter hvilken frist der er kortest*, træffes afgørelse om, hvorvidt der skal gives tilladelse eller ej. *Medlemsstaterne bør i deres nationale lovgivning indføre incitamenter for de kompetente myndigheder til at udstede eller give afslag på tilladelser hurtigere, end lovgivningen kræver det. I særlige behørigt begrundede tilfælde bør den kompetente myndighed kunne forlænge fristen på to måneder med en yderligere periode på op til tre måneder. Med henblik herpå bør medlemsstaterne på forhånd på en harmoniseret måde fastsætte kriterierne for og årsagerne til forlængelser.* Dette berører ikke andre specifikke frister eller forpligtelser, der fastsættes med henblik på en korrekt gennemførelse af proceduren for udstedelse af tilladelser i overensstemmelse med national ret eller EU-retten. De kompetente myndigheder bør ikke begrænse eller hindre etableringen af net

med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter eller gøre den mindre økonomisk attraktiv. De bør navnlig ikke forhindre, at procedurerne for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder gennemføres parallelt, hvor det er muligt, eller kræve, at operatørerne indhenter én type tilladelse, før de kan ansøge om andre typer tilladelser. De kompetente myndigheder bør begrunde alle afslag på at udstede tilladelser eller anlægsrettigheder, der hører under deres kompetence på grundlag af objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede betingelser. ***I særlige behørigt begrundede tilfælde, hvor netoperatørerne af årsager, som de ikke har indflydelse på, ikke er i stand til at udføre arbejder inden for den udstedte tilladelses gyldighedsperiode, og for at undgå en gentagen ansøgningsprocedure for det samme arbejde, bør de kompetente myndigheder tillade forlængelse af gyldigheden af de pågældende tilladelser efter anmodning. Ved fastsættelsen af forlængelsesperioden bør de kompetente myndigheder tage hensyn til omstændighederne i hvert enkelt tilfælde, typen af arbejder og den tid, der er nødvendig til færdiggørelse af arbejderne. Forlængelsesperioden bør ikke overstige den maksimale periode, der er fastsat for den oprindelige tilladelse.***

- (40) For at undgå unødige forsinkelser **bør** de kompetente myndigheder fastslå, om en anmodning om tilladelse er fuldstændig, senest 15 dage efter modtagelsen heraf. ***Fristen på to måneder bør begynde at løbe***, medmindre den kompetente myndighed opfordrer ansøgeren til at fremlægge manglende oplysninger inden for denne frist. **De kompetente myndigheder bør kunne anmode om eventuelle manglende oplysninger efter udløbet af de 15 dage via det centrale informationssted, forudsat at fristen på to måneder til at beslutte, om der skal gives tilladelser til etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter, overholdes.** Hvis der ud over tilladelser kræves anlægsrettigheder til etablering af elementer af net med meget høj kapacitet, bør de kompetente myndigheder uanset artikel 43 i direktiv (EU) 2018/1972 udstede sådanne anlægsrettigheder senest **to** måneder efter modtagelsen af anmodningen. Andre anlægsrettigheder, der ikke er nødvendige i forbindelse med tilladelser til anlægsarbejder, bør fortsat udstedes inden for seks måneder i overensstemmelse med artikel 43 i direktiv (EU) 2018/1972. Operatører, der lider skade, fordi en kompetent myndighed ikke har udstedt tilladelser eller anlægsrettigheder inden for de gældende frister, bør have ret til erstatning.

- (41) *For at undtage visse elementer af net med meget høj kapacitet fra kravet om tilladelser, der fastsættes på EU-plan, og uden at dette berører yderligere undtagelser, som medlemsstaterne måtte indføre, bør beføjelsen til at vedtage retsakter delegeres til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 290 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde med henblik på at supplere denne forordning ved at vedtage en liste over minimumskategorierne for etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter, der er undtaget fra procedurerne for udstedelse af tilladelse. Undtagelserne fra tilladelsesproceduren kan også omfatte tekniske opgraderinger af eksisterende vedligeholdelsesarbejder eller anlæg og mindre anlægsarbejder såsom rendegravning og fornyelse af tilladelser. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning. For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter modtager Europa-Parlamentet og Rådet navnlig alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelse af delegerede retsakter.*
- (42) *Initiativer til modernisering og forbedring af administrativ praksis på nationalt plan har vist, at det er nødvendigt at opstille principper for administrativ forenkling for at sikre, at procedurerne for udstedelse af sådanne tilladelser og anlægsrettigheder afsluttes inden for rimelige frister. Blandt andet bør forpligtelsen til at indhente forudgående tilladelse begrænses til tilfælde, hvor det er absolut nødvendigt, og der bør indføres et princip om, at ansøgninger, som myndighederne ikke har besvaret efter en bestemt periode, anses for stiltiende godkendt. Medlemsstater, hvor princippet om stiltiende administrativ godkendelse ikke findes i det nationale retssystem, bør kunne anvende stiltiende godkendelse eller indføre alternative metoder til at sikre, at de kompetente myndigheder overholder fristen for udstedelse af eller afslag på tilladelser. Medlemsstaterne bør desuden kunne opretholde eller indføre en forenklet tilladelsesprocedure for procedurer for forudgående kommunikation, der måtte eksistere i henhold til national lovgivning, og som finder anvendelse på etablering af ethvert element af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter. Desuden bør de kategorier af etablering af infrastruktur, der er undtaget fra*

kravet om tilladelse i henhold til EU-retten, ikke længere være omfattet af et krav om tilladelse i henhold til national ret.

- (43) For at lette etableringen af elementer af net med meget høj kapacitet bør et eventuelt gebyr i forbindelse med en tilladelse, bortset fra anlægsrettigheder, begrænses til **og tage højde for** administrationsomkostningerne i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om tilladelse i overensstemmelse med principperne i artikel 16 i direktiv (EU) 2018/1972. Med hensyn til anlægsrettigheder **bør de kompetente myndigheder fastsætte gebyrerne under hensyntagen til** bestemmelserne i artikel 42 og 43 i direktiv (EU) 2018/1972 **■**. **Medlemsstaterne bør fremme harmoniseringen af regional- og lokalpolitikken angående kriterierne for fastsættelse af gebyrer for anlægsrettigheder på offentlig grund og udveksle bedste praksis mellem de kompetente myndigheder.**
- (44) For at nå målene i afgørelse (EU) 2022/2481 skal alle slutbrugere på et fast sted senest i 2030 være forbundet til et gigabitnet frem til nettermineringspunktet, og alle befolkede områder skal være dækket af næste generation af trådløse højhastighedsnet med en ydeevne, der mindst svarer til 5G, i overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet. Det bør gøres lettere at levere gigabitforbindelser helt ud til slutbrugeren, navnlig gennem fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur. Installation af små kabelkanaler under opførelsen af en bygning medfører kun begrænsede meromkostninger, mens udrustning af eksisterende bygninger med gigabitinfrastruktur kan udgøre en betydelig del af omkostningerne ved at etablere et gigabitnet. Derfor bør alle nye bygninger eller bygninger, der gennemgår større renoveringsarbejder, udstyres med fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet, så slutbrugerne kan tilsluttes netforbindelser med gigabithastigheder. Nye flerfamiliehuse og flerfamiliehuse, der gennemgår større renoveringsarbejder, bør også udstyres med et adgangspunkt, der er tilgængeligt for en eller flere virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet. Endvidere bør bygherrerne sørge for, at der lægges tomme kabelkanaler fra hver bolig til adgangspunktet i eller uden for flerfamiliehuset. Større renoveringsarbejder i eksisterende bygninger på slutbrugerens område med henblik på forbedring af den energimæssige ydeevne (i henhold til Europa-Parlamentets og

Rådets direktiv 2010/31/EU¹) giver mulighed for også at udstyre disse bygninger med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, bygningsinterne fiberledningsnet og, for flerfamiliebygninger, et adgangspunkt.

- (45) Der kan være tilfælde, hvor omkostningerne ved at udstyre en bygning med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, et adgangspunkt eller bygningsinterne fiberledningsnet anses for at være uforholdsmæssigt høje, navnlig for nye enfamiliehuse eller bygninger, der gennemgår større renoveringsarbejder. Vurderingen kan være baseret på objektive grunde såsom skræddersyede omkostningsoverslag, økonomiske årsager knyttet til stedet, bevarelse af den bymæssige kulturarv eller miljømæssige årsager (f.eks. for særlige kategorier af monumenter).
- (46) Potentielle købere og lejere bør kunne identificere bygninger, der er udstyret med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, et adgangspunkt og bygningsinterne fiberledningsnet, og som derfor har et betydeligt potentiale for omkostningsbesparelser. Der bør også tilskyndes til, at bygninger gøres fiberklar. Medlemsstaterne bør derfor udvikle et obligatorisk "fiberklar"-mærke til bygninger, der er udstyret med en sådan infrastruktur, et adgangspunkt og bygningsinterne fiberledningsnet i overensstemmelse med denne forordning.
- (47) Virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, og som etablerer gigabitnet i et bestemt område, kan opnå betydelige stordriftsfordele, hvis de kan slutte deres net til bygningernes adgangspunkter, idet de anvender eksisterende fysisk infrastruktur og genetablerer det berørte område. Dette bør være muligt, uanset om en abonnent udtrykkeligt har tilkendegivet interesse for tjenesten på det pågældende tidspunkt, og forudsat at privat ejendom påvirkes mindst muligt, **og at ejendomsretten respekteres fuldt ud**. Når nettet er sluttet til adgangspunktet, er det langt billigere at forbinde en ny kunde, især hvis der er adgang til et fiberklart vertikalt segment i bygningen. Dette mål er også opfyldt, hvis selve bygningen allerede er udstyret med et gigabitnet, og alle udbydere af et offentligt kommunikationsnet, der har en aktiv abonnent i bygningen, gives adgang til det bygningsinterne net på transparente, forholdsmæssige og ikkediskriminerende

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/31/EU af 19. maj 2010 om bygningers energimæssige ydeevne (EUT L 153 af 18.6.2010, s. 13).

vilkår og betingelser. Dette kan navnlig være tilfældet i medlemsstater, som har truffet foranstaltninger i henhold til artikel 44 i direktiv (EU) 2018/1972.

- (48) For at bidrage til at sikre, at slutbrugerne har adgang til gigabitnet, bør nye bygninger og bygninger, der gennemgår en større renovering, udstyres med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, bygningsinterne fiberledningsnet og, hvis der er tale om flerfamiliehuse, et adgangspunkt. Medlemsstaterne bør gives fleksibilitet til at nå dette mål. Derfor er det ikke hensigten med denne forordning at harmonisere reglerne om relaterede omkostninger, herunder om dækning af omkostninger til at udstyre bygninger med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og et adgangspunkt.
- (49) I overensstemmelse med nærhedsprincippet og for at tage hensyn til nationale forhold bør medlemsstaterne vedtage de standarder eller tekniske specifikationer, der er nødvendige for at udstyre nyopførte bygninger og bygninger, der gennemgår en større renovering, med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur og bygningsinterne fiberledningsnet og for at udstyre nye flerfamiliehuse og flerfamiliehuse, der gennemgår en større renovering, med et adgangspunkt. Disse standarder eller tekniske specifikationer bør som minimum omfatte: specifikationerne for bygningens adgangspunkt, specifikationer for fibergrænsefladen, specifikationer for kabler specifikationer for stik specifikationer for rør eller mikrokabelkanaler, tekniske specifikationer, der er nødvendige for at forhindre interferens med elektriske kabler **og fiberkabler**, og for mindste bøjningsradius. Medlemsstaterne bør gøre udstedelsen af byggetilladelser betinget af, at det pågældende projekt vedrørende nybyggeri eller større renoveringsarbejder, der kræver en byggetilladelse, er i overensstemmelse med standarderne eller de tekniske specifikationer ifølge en certificeret prøvningsrapport. Medlemsstaterne bør også indføre certificeringsordninger, der gør det muligt at påvise overensstemmelse med standarderne eller de tekniske specifikationer, samt ordninger med henblik på tildeling af "fiberklar"-mærket. For at undgå øget bureaukrati i forbindelse med de certificeringsordninger, der indføres ved denne forordning, bør medlemsstaterne desuden tage hensyn til de proceduremæssige krav, der gælder for certificeringsordninger i henhold til direktiv 2010/31/EU, og også overveje at gøre det muligt at indgive anmodninger efter de to forskellige certificeringsprocedurer samlet.

- (50) I lyset af de samfundsmæssige fordele ved digital inklusion og i betragtning af, hvad det koster at etablere net med meget høj kapacitet i tilfælde, hvor der hverken er passiv eller aktiv fiberklar infrastruktur hos slutbrugerne eller alternative måder, hvorpå en abonnent kan tilsluttes net med meget høj kapacitet, bør alle udbydere af offentlige kommunikationsnet have ret til for egen regning at slutte deres net til private bygninger, under forudsætning af at privat ejendom påvirkes mindst muligt, **og at ejendomsretten respekteres fuldt ud**, for eksempel ved, hvis det er muligt, at genbruge den eksisterende fysiske infrastruktur, der er disponibel i bygningen, eller sikre fuld reetablering af de berørte områder.
- (51) Anmodninger om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur bør være omfattet af anvendelsesområdet for denne forordning, mens anmodninger om adgang til fiberledningsnet hører under anvendelsesområdet for direktiv (EU) 2018/1972. Desuden kan anmodninger om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur afslås, hvis der er adgang til bygningsinterne fiberledningsnet til rådighed på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder for så vidt angår pris.
- (52) For at sikre en ensartet fremgangsmåde, **samtidig med at der tages hensyn til de forskellige situationer i medlemsstaterne, bør** Kommissionen i tæt samarbejde med BEREC **senest på datoen for denne forordnings anvendelse** udarbejde vejledning om anvendelsen af bestemmelserne om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur, herunder, men ikke kun, om vilkårene og betingelserne herfor. I forbindelse med denne vejledning bør der tages behørigt hensyn til interessenternes og **navnlig** de nationale tvistbilæggelsesorganers synspunkter **for at sikre, at sådanne retningslinjer ikke forstyrrer veletablerede principper, er i overensstemmelse med de nationale tvistbilæggelsesorganers procedureregler og ikke er skadelige for yderligere etablering af net med meget høj kapacitet. I betragtning af den fleksibilitet, der gives medlemsstaterne i forbindelse med anvendelsen af disse bestemmelser, og for at være effektiv bør Kommissionens vejledning have et passende detaljeringsniveau.**
- (53) For at fremme moderniseringen og smidigheden i de administrative procedurer og reducere omkostningerne og den tid, der bruges på procedurerne for etablering af net med meget høj kapacitet, bør de centrale informationssteders tjenester kunne anvendes fuldt ud online. Med henblik herpå bør de centrale informationssteder give nem adgang til de nødvendige digitale værktøjer såsom webportaler, digitale platforme og digitale

applikationer. Værktøjerne bør give effektiv adgang til minimumsoplysningerne om eksisterende fysisk infrastruktur og planlagte anlægsarbejder samt mulighed for at anmode om oplysninger. De digitale værktøjer bør også give adgang til de elektroniske administrative procedurer for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder og tilhørende oplysninger om de gældende betingelser og procedurer. Hvis der oprettes mere end ét centralt informationssted i en medlemsstat, bør der være nem og uhindret elektronisk adgang til alle centrale informationssteder via et fælles nationalt digitalt kontaktpunkt. Dette kontaktpunkt bør have en fælles brugergrænseflade, der sikrer adgang til de centrale informationssteder. Det fælles nationale digitale kontaktpunkt bør lette samspillet mellem de operatører og kompetente myndigheder, der varetager de centrale informationssteders opgaver.

- (54) Medlemsstaterne bør have mulighed for at benytte og om nødvendigt forbedre de digitale værktøjer såsom webportaler, digitale platforme og digitale applikationer, der allerede måtte findes på lokalt, regionalt eller nationalt plan, med henblik på udførelsen af det centrale informationssteds opgaver, forudsat at forpligtelserne i denne forordning opfyldes. Dette indebærer, at der skal være adgang via et fælles nationalt digitalt kontaktpunkt, og at alle de funktioner, der fastsættes i denne forordning, skal være til rådighed. For at overholde "engangsprincippet", princippet om dataminimering og princippet om oplysningernes rigtighed bør medlemsstaterne have mulighed for at integrere flere digitale platforme eller applikationer til støtte for de centrale informationssteder, hvis det er relevant. F.eks. kan de digitale platforme eller applikationer, der understøtter de centrale informationssteder for eksisterende fysisk infrastruktur, være indbyrdes forbundne eller helt eller delvist integreret med dem, der anvendes til planlagte anlægsarbejder og udstedelse af tilladelser. ***For at undgå overlapning og sikre en gnidningsløs integration bør medlemsstaterne foretage en omfattende vurdering af allerede eksisterende digitale værktøjer på nationalt, regionalt og lokalt plan og bygge videre på bedste praksis ved udformningen af det centrale informationssted.***
- (55) For at sikre, at de centrale informationssteder, der etableres i henhold til denne forordning, fungerer effektivt, bør medlemsstaterne sikre, at disse informationssteder råder over tilstrækkelige ressourcer samt let tilgængelige relevante oplysninger om et bestemt geografisk område. Oplysningerne bør præsenteres med den rette

detaljeringsgrad, så de tildelte opgaver kan løses så effektivt som muligt, herunder af det lokale matrikelregister. Medlemsstaterne kan i den forbindelse overveje mulige synergivirkninger og stordriftsfordele med kvikskrannerne som omhandlet i artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF¹ og andre planlagte eller eksisterende e-forvaltningsløsninger med henblik på at bygge på eksisterende strukturer og skabe størst mulige fordele for brugerne. Tilsvarende bør den fælles digitale portal, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1724², indeholde link til de centrale informationssteder.

- (56) Omkostningerne til oprettelse af det fælles nationale digitale kontaktpunkt, de centrale informationssteder og de digitale værktøjer, der er nødvendige for at overholde bestemmelserne i denne forordning, kan være helt eller delvist berettigede til finansiel støtte fra EU-fonde såsom Den Europæiske Fond for Regionaludvikling – specifikt mål: et mere konkurrencedygtigt og intelligent Europa ved at fremme innovativ og intelligent økonomisk omstilling og regional IKT-konnektivitet³, programmet for et digitalt Europa⁴ – specifikt mål: udrulning og bedste brug af den digitale kapacitet og interoperabilitet, og genopretnings- og resiliensfaciliteten⁵ – søjlerne om digital omstilling og om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, herunder økonomisk samhørighed, beskæftigelse, produktivitet, konkurrenceevne, forskning, udvikling og innovation, og et velfungerende indre marked med stærke SMV'er, forudsat at de er i overensstemmelse med målene og kriterierne for støtteberettigelse i de pågældende støtteinstrumenter.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked ([EUT L 376 af 27.12.2006, s. 36](#)).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1724 af 2. oktober 2018 om oprettelse af en fælles digital portal, der giver adgang til oplysninger, procedurer og bistands- og problemløsningstjenester, og om ændring af forordning (EU) nr. 1024/2012 ([EUT L 295 af 21.11.2018, s. 1](#)).

³ Artikel 3, stk. 1, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1058 af 24. juni 2021 om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden ([EUT L 231 af 30.6.2021, s. 60](#)).

⁴ Artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/694 af 29. april 2021 om programmet for et digitalt Europa og om ophævelse af afgørelse (EU) 2015/2240 ([EUT L 166 af 11.5.2021, s. 1](#)).

⁵ Artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten ([EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17](#)).

- (57) I tilfælde af uenighed om tekniske og kommercielle vilkår og betingelser under kommercielle forhandlinger om adgang til fysisk infrastruktur eller koordinering af anlægsarbejder bør hver part kunne anmode et nationalt tvistbilæggesorgan om at pålægge parterne en løsning for at undgå, at anmodningen afslås på et uberettiget grundlag, eller at der fastsættes urimelige betingelser. Ved fastsættelse af priserne for adgang til fysisk infrastruktur eller omkostningsdelingen i forbindelse med koordinerede anlægsarbejder bør tvistbilæggesorganet sikre, at adgangsudbyderen og netoperatører, der planlægger anlægsarbejder, har en rimelig mulighed for at få dækket de omkostninger, der er forbundet med at give adgang til deres fysiske infrastruktur eller koordinere deres planlagte anlægsarbejder. I den forbindelse bør der tages hensyn til den relevante vejledning fra Kommissionen, eventuelle særlige nationale forhold, eventuelle indførte takststrukturer og eventuelle tidligere afhjælpende foranstaltninger, som en national tilsynsmyndighed har truffet. Tvistbilæggesorganet bør også tage hensyn til følgerne af den ønskede adgang eller koordinering af planlagte anlægsarbejder for den forretningsplan, som adgangsudbyderen eller netoperatører, der planlægger anlægsarbejder, har opstillet, herunder deres gennemførte eller planlagte investeringer, navnlig investeringer i den fysiske infrastruktur, som anmodningen vedrører.
- (58) For at undgå forsinkelser i netetableringen bør det nationale tvistbilæggesorgan løse tvisten rettidigt og under alle omstændigheder senest *tre* måneder efter modtagelsen af anmodningen om tvistbilæggelse, når der er tale om tvister om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, og senest efter én måned, når det drejer sig om transparens med hensyn til fysisk infrastruktur, koordinering af planlagte anlægsarbejder og transparens i forbindelse med planlagte anlægsarbejder. Ekstraordinære omstændigheder, der er uden for tvistbilæggesorganernes kontrol, kan begrunde en forsinkelse i bilæggelsen af en tvist, f.eks. utilstrækkelig information eller dokumentation, der er nødvendig for at træffe en afgørelse, herunder synspunkter fra andre kompetente myndigheder, der skal høres, eller sagens betydelige kompleksitet. ***I særlige behørigt begrundede tilfælde bør det være muligt at forlænge de pågældende frister med højst én måned.***
- (59) Hvis der opstår tvister om adgang til den fysiske infrastruktur, planlagte anlægsarbejder eller information om disse med henblik på at etablere net med meget

høj kapacitet, bør tvistbilæggelsesorganet have beføjelse til at løse sådanne tvister ved en bindende afgørelse. Under alle omstændigheder bør et sådant organs afgørelser ikke berøre parternes mulighed for at indbringe sagen for en domstol eller anvende en forligsordning forud for eller sideløbende med den formelle tvistbilæggelse, idet en sådan ordning kan tage form af mægling eller en yderligere runde af udvekslinger. ***For at sikre gennemsigtighed og forudsigelighed og øge håndhævelsen af og tilliden til tvistbilæggelsesmekanismer bør de nationale tvistbilæggelsesorganer offentliggøre deres afgørelser på en gennemsigtig og klar måde via det eller de centrale informationssteder, samtidig med at principperne om fortrolighed og forretningshemmeligheder overholdes.***

- (60) I overensstemmelse med nærhedsprincippet bør denne forordning ikke berøre medlemsstaternes mulighed for at tildele reguleringsopgaverne til de myndigheder, som er bedst egnet til at varetage dem, i overensstemmelse med medlemsstaternes forfatningsmæssige fordeling af kompetencer og beføjelser og de krav, der er fastlagt i denne forordning. For at mindske den administrative byrde bør medlemsstaterne have mulighed for at udpege et eksisterende organ eller opretholde de kompetente organer, der allerede er udpeget i henhold til direktiv 2014/61/EU. Oplysninger om de opgaver, der er tildelt det eller de kompetente organer, bør offentliggøres via et centralt informationssted og meddeles Kommissionen, medmindre dette allerede er sket i medfør af direktiv 2014/61/EU. Den skønsbeføjelse, som medlemsstaterne har til at tildele det centrale informationssteds opgaver til mere end ét kompetent organ, bør ikke påvirke organernes evne til effektivt at varetage disse opgaver.
- (61) Det udpegede nationale tvistbilæggelsesorgan og det kompetente organ, der varetager det centrale informationssteds opgaver, bør sikre upartiskhed, ***politisk*** uafhængighed ***i henhold til direktiv (EU) 2018/1972*** og strukturel adskillelse i forhold til de involverede parter, udøve sine beføjelser upartisk, transparent og rettidigt og råde over de nødvendige kompetencer og ressourcer.
- (62) Medlemsstaterne bør fastsætte passende sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning, og som anvendes i tilfælde af manglende overholdelse af denne forordning eller af en bindende afgørelse vedtaget af de kompetente organer, herunder tilfælde, hvor en netoperatør eller en offentlig

myndighed bevidst eller groft og uagtsomt giver vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger via et centralt informationssted.

- (63) Målene for denne forordning, nemlig at lette etableringen af fysisk infrastruktur, der egner sig til net med meget høj kapacitet, i hele Unionen, kan på grund af vedvarende divergerende praksis og en langsommelig og ineffektiv gennemførelse af direktiv 2014/61/EU ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af omfanget af den nødvendige netetablering og de nødvendige investeringer bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (64) I denne forordning overholdes de grundlæggende rettigheder og de principper, som anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, og forordningen tilstræber navnlig at sikre fuld overholdelse af retten til privatlivets fred og beskyttelse af forretningshemmeligheder, friheden til at drive virksomhed, ejendomsretten og adgangen til effektive retsmidler. Forordningen skal anvendes i overensstemmelse med disse rettigheder og principper.
- (65) Denne forordning indeholder bestemmelser, der dækker alle de områder, der er omfattet af direktiv 2014/61/EU, som derfor bør ophæves.
- (66) En periode på seks måneder mellem *datoerne for* ikrafttrædelsen og anvendelsen *af denne forordning* har til formål at give medlemsstaterne tilstrækkelig tid til at sikre, at deres nationale lovgivning ikke indeholder hindringer for en ensartet og effektiv anvendelse af denne forordning. Denne seks månedersperiode berører ikke de særlige regler i denne forordning om senere anvendelse af visse bestemmelser. Medlemsstaterne skal trække nationale bestemmelser, der overlapper denne forordning eller er i modstrid hermed, tilbage på det tidspunkt, hvorfra forordningen finder anvendelse. Hvad angår vedtagelse af ny lovgivning i denne periode følger det af artikel 4, stk. 3, i TEU, at medlemsstaterne i medfør af princippet om loyalt samarbejde har pligt til at afholde sig fra at træffe foranstaltninger, der ville være i strid med fremtidige EU-retlige regler —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

1. Denne forordning har til formål at lette og stimulere udrulningen af net med meget høj kapacitet ved at fremme delt brug af eksisterende fysisk infrastruktur og muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur, så sådanne net kan etableres hurtigere og med lavere omkostninger.
2. Hvis en bestemmelse i denne forordning er i modstrid med en bestemmelse i direktiv (EU) 2018/1972, **■** direktiv 2002/2022/EF **eller direktiv (EU) 2022/2555**, har de relevante bestemmelser i disse direktiver forrang.
3. Medlemsstaterne kan i overensstemmelse med EU-retten opretholde eller indføre foranstaltninger, som indeholder mere detaljerede bestemmelser end dem, der fastsættes i denne forordning, **og som supplerer eller går ud over rettighederne og forpligtelserne**, hvis de har til formål at fremme delt brug af eksisterende fysisk infrastruktur eller muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur.
4. Uanset **denne artikels** stk. 3 må medlemsstaterne ikke i national ret opretholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem, der fastsættes i artikel 3, stk. 3 og 6, artikel 4, stk. 4, artikel 5, stk. 2, **andet afsnit**, og stk. 4, artikel 6, stk. 2, **artikel 7, stk. 1**, og artikel 8, stk. 7 og 8.

Artikel 2

Definitioner

Ved anvendelsen af denne forordning gælder definitionerne i direktiv (EU) 2018/1972.

Endvidere forstås ved:

- 1) "netoperatør":
 - a) en operatør som defineret i artikel 2, nr. 29), i direktiv (EU) 2018/1972
 - b) en virksomhed, der stiller fysisk infrastruktur til rådighed med henblik på at levere:
 - i) en tjeneste i forbindelse med produktion, transport eller distribution af:
 - gas

- elektricitet, herunder offentlig belysning
 - opvarmning
 - vand, herunder deponering eller rensning af spildevand, og dræningssystemer
- ii) transporttjenester, herunder jernbaner, veje, **tunneller**, havne og lufthavne

1a) "net med meget høj kapacitet": net med meget høj kapacitet som defineret i artikel 2, nr. 2), i direktiv (EU) 2018/1972

2) "fysisk infrastruktur":

- a) et element i et net, der skal huse andre elementer i et net uden at blive et aktivt element i selve nettet, såsom rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, antenneanlæg, tårne og pæle samt bygninger eller adgangsveje til bygninger, **herunder hustage, dele af facaden** og alle andre aktiver, herunder gadeinventar, som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, bus- og sporvognsstoppesteder og metrostationer
- b) hvis de ikke indgår i et net og ejes eller kontrolleres af offentlige organer: bygninger eller adgangsveje til bygninger, **herunder hustage, dele af facaden** og alle andre aktiver, herunder gadeinventar, som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, bus- og sporvejsstoppesteder og metrostationer.

Kabler, herunder sort fiber, samt elementer i net, der bruges til levering af drikkevand som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/2184¹, er ikke fysisk infrastruktur som omhandlet i denne forordning

- 3) "anlægsarbejde": ethvert resultat af bygge- og anlægsarbejder resultat af bygge- og anlægsarbejder, der som helhed i sig selv er tilstrækkeligt til at varetage en økonomisk eller teknisk funktion, og som omfatter et eller flere elementer af en fysisk infrastruktur
- 4) "offentligt organ": en statslig, regional eller lokal myndighed, et offentligretligt organ eller en sammenslutning af en eller flere sådanne myndigheder, **■** et eller flere sådanne offentligretlige organer

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/2184 af 16. december 2020 om kvaliteten af drikkevand (EUT L 435 af 23.12.2020, s. 1).

- 5) "offentligretlige organer": organer med alle følgende karakteristika:
- a) de er oprettet specielt med henblik på at imødekomme almenhedens behov, dog ikke behov af industriel eller kommerciel karakter
 - b) de har status som juridisk person
 - c) de finansieres helt eller for størstedelens vedkommende af statslige, regionale eller lokale myndigheder eller af andre offentligretlige organer, eller er underlagt ledelsesmæssig kontrol af disse myndigheder eller organer, eller de har et administrations-, ledelses- eller tilsynsorgan, hvor mere end halvdelen af medlemmerne udpeges af statslige, regionale eller lokale myndigheder eller af andre offentligretlige organer
- 6) "bygningssintern fysisk infrastruktur": fysisk infrastruktur eller installationer på slutbrugerens område, herunder samejede elementer, beregnet til at huse kablede og/eller trådløse adgangsnets, hvor sådanne adgangsnets kan levere elektroniske kommunikationstjenester og forbinde bygningens adgangspunkt med nettermineringspunktet
- 7) "bygningssinternt fiberledningsnet": fiberkabler på slutbrugerens område, herunder samejede elementer, beregnet til at levere elektroniske kommunikationstjenester og forbinde bygningens adgangspunkt med nettermineringspunktet
- 8) "fiberklar bygningssintern fysisk infrastruktur": bygningssintern fysisk infrastruktur beregnet til at huse fiberelementer
- 9) "større renoveringsarbejde": bygge- og anlægsarbejder på slutbrugerens område, der omfatter strukturelle ændringer af hele den bygningssinterne fysiske infrastruktur eller en væsentlig del heraf, og som kræver byggetilladelse
- 10) "tilladelse": en udtrykkelig eller stiltiende afgørelse eller et sæt afgørelser, der træffes samtidigt eller efter hinanden af en eller flere kompetente myndigheder, og som er en forudsætning for, at en virksomhed kan udføre de bygge- eller anlægsarbejder, der er nødvendige for etablering af elementer af net med meget høj kapacitet
- 11) "adgangspunkt": et fysisk punkt i eller uden for bygningen, som en eller flere virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske

kommunikationsnet, har adgang til, og som muliggør tilslutning til den fiberklare bygningsinterne fysiske infrastruktur.

11a) "anlægsrettigheder": rettigheder som omhandlet i artikel 43, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/1972.

Artikel 3

Adgang til eksisterende fysisk infrastruktur

1. ***Netoperatører eller*** offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, **■** skal imødekomme alle rimelige ***skriftlige*** anmodninger ***fra operatører*** om adgang til den pågældende fysiske infrastruktur på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder for så vidt angår pris, med henblik på etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter. Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, skal desuden imødekomme alle rimelige anmodninger om adgang på ikkediskriminerende vilkår og betingelser. De skriftlige anmodninger skal angive de elementer i den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, herunder en specifik tidsramme.
 - 1a. ***Hvis det er nødvendigt for at sikre kontinuiteten i den elektroniske kommunikationstjeneste, forhandler ejere af grunde, hvor der er blevet eller vil blive installeret tilhørende faciliteter med henblik på etablering af elementer af net med meget høj kapacitet, med virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde de pågældende tilhørende faciliteter, på fair og rimelige vilkår og betingelser, og i overensstemmelse med national aftaleret, om adgang til de pågældende grunde, herunder for så vidt angår prisen for en sådan adgang.***
 - 1b. ***Ejere af private bygninger, der udelukkende anvendes til private kommercielle formål, og som ikke er del af et net, skal også imødekomme rimelige anmodninger om adgang til de pågældende bygninger, herunder de pågældende bygningers tage, med henblik på at installere elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter på fair og rimelige vilkår, herunder for så vidt angår prisen for en sådan adgang, hvor:***
 - a) ***der ikke er etableret et net med meget høj kapacitet i det område, for hvilket der anmodes om adgang, og der ikke foreligger nogen dokumenteret plan om***

at etablere et sådant net inden for et år fra det tidspunkt, hvor netoperatøren anmoder om adgang

- b) *der er ingen eksisterende fysisk infrastruktur i det område, for hvilket der anmodes om adgang, der ejes eller kontrolleres af netoperatører eller offentlige organer og er teknisk egnet til at huse elementer af net med meget høj kapacitet, eller*
- c) *den anmodende operatør dokumenterer, at den ikke har modtaget statsstøtte til at etablere fysisk infrastruktur i det pågældende område eller ikke har fundet en passende medinvestor til at etablere fysisk infrastruktur i det område, der anmodes om adgang til.*

Dette stykke berører ikke medlemsstaternes ret til at udvide forpligtelsen til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur til bygninger, som ikke er del af nettet.

2. Ved fastsættelse af priser som en del af fair og rimelige vilkår og betingelser for at give adgang **og for at undgå for høje priser** tager netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, hensyn til følgende:
- a) behovet for at sikre, at adgangsudbyderen har en rimelig mulighed for at få dækket de omkostninger, som denne pådrager sig for at give adgang til sin fysiske infrastruktur, idet der tages hensyn til særlige nationale forhold, **forskellige forretningsmodeller** og takststrukturer, der har til formål at skabe en rimelig mulighed for omkostningsdækning; i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet tages der også hensyn til eventuelle afhjælpende foranstaltninger pålagt af en national tilsynsmyndighed
 - b) hvordan den ønskede adgang påvirker adgangsudbyderens forretningsplan, herunder investeringer i den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, **samt behovet for at sikre, at adgangsudbyderen modtager et rimeligt afkast af sin investering, som afspejler de relevante markedsforhold og, navnlig for udbydere af tilhørende faciliteter, deres forskellige forretningsmodeller**
 - c) i det særlige tilfælde, hvor operatører får adgang til fysisk infrastruktur, disse investeringers rentabilitet ud fra deres risikoprofil, en tidsplan for

investeringsafkastet, adgangens eventuelle konsekvenser for konkurrencen i efterfølgende led og som følge heraf for priser og investeringsafkast, eventuelle afskrivninger på netaktiverne på det tidspunkt, hvor der anmodes om adgang, eventuelle forretningsmodeller, der dannede grundlag for investeringen på det tidspunkt, hvor den blev foretaget, navnlig i den fysiske infrastruktur, der anvendes til at udbyde konnektivitet, og enhver mulighed, som den adgangssøgende tidligere har haft for at saminvestere i etableringen af den fysiske infrastruktur, navnlig i henhold til artikel 76 i direktiv (EU) 2018/1972, eller for at etablere infrastruktur i fællesskab med andre

ca) eventuelle yderligere vedligeholdelses- og tilpasningsomkostninger, der er forbundet med at give adgang til den givne infrastruktur.

2a. Stk. 2 finder ikke anvendelse på tilhørende faciliteter, når de alene opererer som en engrosmodel, der tilbyder fysisk adgang til mere end én værtsvirksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske net, medmindre de nationale tilsynsmyndigheder på grundlag af en markedsanalyse begrundet behovet for at indføre markedsforanstaltninger.

3. Netoperatører og offentlige organer, der ejer eller kontrollerer fysisk infrastruktur, kan nægte at give adgang til specifik fysisk infrastruktur **under henvisning til en** eller flere af følgende **grunde**:

- a) den fysiske infrastruktur, hvortil der anmodes om adgang, er teknisk uegnet til at huse de elementer af net med meget høj kapacitet, der er omhandlet i stk. 2
- b) der mangler plads til at huse de elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter, som er omhandlet i stk. 2, herunder efter hensyntagen til adgangsudbyderens fremtidige pladsbehov, der er påvist tilstrækkeligt
- c) der er sikkerheds- og folkesundhedsmæssige betænkeligheder
- d) der er betænkeligheder vedrørende nettenes integritet og sikkerhed, navnlig i forbindelse med kritisk national infrastruktur
- e) risikoen for, at den planlagte elektroniske kommunikationstjeneste i væsentlig grad påvirker ydelsen af andre tjenester over den samme fysiske infrastruktur eller

- f) der findes andre tilgængelige midler til at få adgang til elektroniske kommunikationsnet i engrosleddet, som tilbydes af samme netoperatør og er egnede til etablering af net med meget høj kapacitet, forudsat at en sådan adgang tilbydes på fair og rimelige vilkår og betingelser.
- fa) der findes andre tilgængelige midler til at få fysisk adgang til åbne, ikkediskriminerende elektroniske kommunikationsnet, som:*
- i) er beliggende i landdistrikter eller afsidesliggende områder*
 - ii) alene drives som en engrosmodel*
 - iii) ejes eller kontrolleres af offentlige organer og*
 - iv) er egnede til etablering af net med meget høj kapacitet, forudsat at en sådan adgang tilbydes på fair og rimelige vilkår og betingelser.*

I tilfælde af afslag på adgang giver netoperatøren eller det offentlige organ, der ejer eller kontrollerer den fysiske infrastruktur, skriftligt den adgangssøgende en specifik og detaljeret begrundelse for afslaget senest én måned efter datoen for modtagelsen af den fuldstændige anmodning om adgang.

4. Medlemsstaterne **opretter** et organ til at koordinere anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur, der ejes eller kontrolleres af offentlige organer, yde juridisk og teknisk rådgivning med henblik på forhandling af adgangsvilkår og -betingelser, **herunder hvad angår adgang til grunde**, og lette tilrådighedsstillelsen af oplysninger via et centralt informationssted, jf. artikel 10.
5. Fysisk infrastruktur, der allerede er underlagt adgangsforspligtelser, som er pålagt af de nationale tilsynsmyndigheder i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, eller som følger af anvendelsen af Unionens statsstøtteregler, er ikke omfattet af forpligtelserne i stk. 2, 3 og 4, så længe disse adgangsforspligtelser er gældende.
6. Offentlige organer, der ejer eller kontrollerer bygninger eller visse kategorier af bygninger, kan af hensyn til bygningernes arkitektoniske, historiske, religiøse eller naturmæssige værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed og folkesundheden undlade at anvende stk. 1, 2 og 3 på disse bygninger eller kategorier af bygninger. Medlemsstaterne **og de lokale og regionale myndigheder** udpeger disse bygninger eller kategorier af bygninger på deres område **på grundlag af** behørigt begrundede og

forholdsmæssige kriterier. Oplysninger om disse bygninger eller kategorier af bygninger offentliggøres via et centralt informationssted og meddeles Kommissionen.

7. Operatører har ret til at tilbyde adgang til deres fysiske infrastruktur med henblik på etablering af andre net end elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter.
8. **Uanset stk. 1b** berører denne artikel hverken ejendomsretten for ejeren af den fysiske infrastruktur, hvis netoperatøren eller det offentlige organ ikke er ejeren, eller ejendomsretten for enhver anden tredjepart såsom grundejere og ejere af privat ejendom.
9. Efter høring af interessenter, de nationale tvistbilæggelsesorganer og andre kompetente EU-organer eller -agenturer i de relevante sektorer, alt efter hvad der er hensigtsmæssigt, **og under hensyntagen til veletablerede principper og de divergerende forhold i de forskellige medlemsstater, udarbejder** Kommissionen i tæt samarbejde med BEREC **■** vejledning om anvendelsen af denne artikel **senest ... [datoen for denne forordnings anvendelse].**

Artikel 4

Transparens med hensyn til fysisk infrastruktur

1. Med henblik på anmodning om adgang til fysisk infrastruktur i overensstemmelse med artikel 3 har alle operatører ret til efter anmodning at få adgang til følgende minimumsoplysninger i elektronisk format om eksisterende fysisk infrastruktur via et centralt informationssted:
 - a) georefereret område og kabelføring
 - b) type og nuværende brug af infrastrukturen
 - c) et kontaktpunkt.

Disse minimumsoplysninger skal være tilgængelige straks, på forholdsmæssige, ikkediskriminerende og transparente vilkår og under alle omstændigheder senest 15 dage efter, at anmodningen om oplysninger er indgivet.

Alle operatører, der anmoder om adgang til oplysninger i henhold til denne artikel, angiver det område, hvor vedkommende har til hensigt at etablere elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter.

Adgangen til minimumsoplysningerne må kun begrænses, hvis det er nødvendigt for

at garantere sikkerheden af visse bygninger, der ejes eller kontrolleres af offentlige organer, netsikkerheden og nettenes integritet, den nationale sikkerhed, folkesundheden eller den offentlige sikkerhed eller af hensyn til beskyttelsen af fortrolighed eller drifts- og forretningshemmeligheder.

- 1a. Ud over de minimumsoplysninger, der er omhandlet i stk. 1, første afsnit, kan medlemsstaterne kræve oplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur såsom oplysninger om den fysiske infrastrukturens udnyttelsesgrad.*
2. Netoperatører, *herunder operatører af elektroniske kommunikationsnet*, og offentlige organer stiller *som minimum* de i stk. 1 omhandlede minimumsoplysninger *og, hvor det er relevant, yderligere oplysninger som omhandlet i stk. 1a* til rådighed via det centrale informationssted og i elektronisk format senest den [IKRAFTTRÆDESESDATO + 12 MÅNEDER]. Netoperatører og offentlige organer stiller straks eventuelle ajourføringer af disse oplysninger og eventuelle nye minimumsoplysninger, jf. stk. 1, til rådighed på samme betingelser.
- 2a. Uanset stk. 2 kan en medlemsstat i behørigt begrundede tilfælde forlænge den frist, der er omhandlet i nævnte stykke, for nærmere angivne offentlige organer. En sådan forlængelse gives kun én gang og for kortest mulig tid og må ikke overstige tre måneder. Ved forlængelse af fristen fastsætter medlemsstaten en køreplan med strenge frister for at stille de i stk. 1 omhandlede minimumsoplysninger til rådighed via det centrale informationssted og i elektronisk format. De pågældende undtagelser og køreplanerne offentliggøres på forhånd via det centrale informationssted.*
3. Netoperatører og offentlige organer skal imødekomme rimelige anmodninger om anlægsopmålinger af nærmere specificerede elementer af deres fysiske infrastruktur efter særlig *skriftlig* anmodning fra en operatør. I disse anmodninger skal det angives, hvilke elementer af den fysiske infrastruktur der skal opmåles med henblik på at etablere elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter. Senest én måned efter datoen for modtagelsen af anmodningen skal der gives tilladelse til anlægsopmåling af de specificerede elementer af den fysiske infrastruktur på forholdsmæssige, ikkediskriminerende og transparente vilkår, jf. dog begrænsningerne i stk. 1, fjerde afsnit.

4. Bestemmelserne i stk. 1, 2 og 3 kan fraviges for så vidt angår kritisk national infrastruktur som defineret i national ret.

Stk. 1, 2 og 3 finder ikke anvendelse:

- a) hvis den fysiske infrastruktur ikke er teknisk egnet til etablering af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter, eller
- b) i særlige tilfælde, hvor forpligtelsen til at levere oplysninger om en bestemt eksisterende fysisk infrastruktur i henhold til stk. 1, første afsnit, ville være uforholdsmæssigt dyr baseret på en detaljeret cost-benefit-analyse foretaget af medlemsstaten og på en høring af interessenter.

Alle sådanne **undtagelseskategorier** offentliggøres via et centralt informationssted og meddeles Kommissionen.

5. Operatører, der får adgang til oplysninger i henhold til denne artikel, træffer passende foranstaltninger for at sikre overholdelse af fortrolighedskrav og beskyttelse af drifts- og forretningshemmeligheder. **De skal med henblik herpå skriftligt forpligte sig til at bevare fortroligheden omkring disse oplysninger og kun bruge dem med henblik på etablering af deres net.**

Artikel 5

Koordinering af anlægsarbejder

1. Alle netoperatører har ret til at forhandle aftaler om koordinering af anlægsarbejder, herunder om omkostningsfordelingen, med operatører med henblik på etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter.
2. Alle netoperatører **eller offentlige organer skal, når de** direkte eller indirekte udfører eller planlægger at udføre anlægsarbejder, som helt eller delvis finansieres med offentlige midler, **■** imødekomme alle rimelige skriftlige anmodninger om koordinering af disse anlægsarbejder på transparente og ikkediskriminerende vilkår med henblik på etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter.

Disse anmodninger skal imødekommes, hvis alle følgende betingelser er opfyldt:

- a) dette medfører ikke uinddrivelige ekstraomkostninger, herunder omkostninger som følge af yderligere forsinkelser, for den netoperatør, der oprindeligt har

planlagt det pågældende anlægsarbejde, uden at dette berører muligheden for, at de berørte parter aftaler en fordeling af omkostningerne

- b) den netoperatør, der oprindeligt har planlagt anlægsarbejdet, bevarer kontrollen med koordineringen af arbejdet
- c) anmodningen om koordinering indgives så tidligt som muligt, og, hvis der er behov for en tilladelse, senest to måneder inden det endelige projekt forelægges for de kompetente myndigheder med henblik på udstedelse af tilladelser.

3. En anmodning om koordinering af anlægsarbejder, der fremsættes af en virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, over for en virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, kan betragtes som urimelig, hvis begge følgende betingelser er opfyldt:

- a) anmodningen vedrører et område, der har været genstand for et af følgende:
 - i) en prognose for rækkevidden af bredbåndsnettene, herunder net med meget høj kapacitet, jf. artikel 22, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/1972
 - ii) en opfordring til at give udtryk for hensigten om at etablere net med meget høj kapacitet, jf. artikel 22, stk. 3, i direktiv (EU) 2018/1972
 - iii) en offentlig høring om anvendelsen af Unionens statsstøtteregler
- b) den anmodende virksomhed har undladt at give udtryk for sin hensigt om at etablere net med meget høj kapacitet i det område, der er omhandlet i litra a), i alle de seneste procedurer blandt dem, der er anført i nævnte litra, og som dækker den periode, hvori anmodningen om koordinering fremsættes.

En anmodning om koordinering af anlægsarbejder, der fremsættes af en virksomhed, som udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, over for en virksomhed, der er ejet eller kontrolleret af offentlige organer og udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, kan betragtes som urimelig, hvis anlægsarbejderne bidrager til etablering af et åbent, ikkediskriminerende net med meget høj kapacitet, der opfylder kriterierne i artikel 3, stk. 3, litra fa).

Hvis en anmodning om koordinering anses for at være urimelig på grundlag af **første**

afsnit, skal **helt eller delvist offentligt finansierede operatører**, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, og som nægter at koordinere anlægsarbejder, etablere fysisk infrastruktur med tilstrækkelig kapacitet til at imødekomme tredjeparters eventuelle fremtidige rimelige adgangsbehov.

4. Bestemmelserne i stk. 2 og 3 kan fraviges for så vidt angår anlægsarbejder, der er af begrænset omfang, f.eks. med hensyn til værdi, størrelse eller varighed, eller på kritisk national infrastruktur. Medlemsstaterne fastlægger **på grundlag af** behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier, hvilken type anlægsarbejder der anses for at være af begrænset omfang eller for at vedrøre kritisk national infrastruktur. Oplysninger om disse typer anlægsarbejder offentliggøres via et centralt informationssted og meddeles Kommissionen.
5. Efter høring af interessenter, de nationale tvistbilæggelsesorganer og andre kompetente EU-organer eller -agenturer i de relevante sektorer, alt efter hvad der er hensigtsmæssigt, **og under hensyntagen til veletablerede principper og de særlige forhold i de enkelte medlemsstater**, kan Kommissionen i tæt samarbejde med BEREC udarbejde vejledning om anvendelsen af denne artikel.

Artikel 6

Transparens med hensyn til planlagte anlægsarbejder

1. Med henblik på forhandling af aftaler om koordinering af anlægsarbejder, som omhandlet i artikel 5, stiller alle netoperatører følgende minimumsoplysninger til rådighed i elektronisk format via et centralt informationssted:
 - a) anlægsarbejdernes georefererede område og type
 - b) hvilke netelementer der er tale om
 - c) forventet dato for påbegyndelse af anlægsarbejdet og dets varighed
 - d) forventet dato for forelæggelse af det endelige projekt for de kompetente myndigheder med henblik på udstedelse af tilladelser, hvis det er relevant
 - e) et kontaktpunkt.

Netoperatøren stiller **på forhånd** de oplysninger, der er omhandlet i første afsnit, til rådighed for så vidt angår planlagte anlægsarbejder i forbindelse med dennes fysiske infrastruktur. Dette skal ske så snart oplysningerne er tilgængelige for den pågældende

netoperatør, og under alle omstændigheder og når det planlægges at ansøge om tilladelse, senest tre måneder før den første ansøgning om tilladelse indgives til de kompetente myndigheder.

Operatørerne har ret til efter *begrundet* anmodning at få adgang til de minimumsoplysninger, der henvises til i første afsnit, i elektronisk format via det centrale informationssted. I anmodningen om adgang til oplysninger skal det angives, i hvilket område den anmodende operatør planlægger at etablere elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter. Netoperatøren stiller senest én uge efter datoen for modtagelsen af anmodningen om oplysninger de ønskede oplysninger til rådighed på forholdsmæssige, ikkediskriminerende og transparente vilkår. Adgangen til minimumsoplysningerne må kun begrænses i det omfang, der er nødvendigt med henblik på netsikkerheden og nettenes integritet, den nationale sikkerhed, *sikkerheden af kritisk infrastruktur*, folkesundheden eller den offentlige sikkerhed, fortrolighed eller drifts- og forretningshemmeligheder.

2. Bestemmelserne i stk. 1 kan fraviges for så vidt angår oplysninger om anlægsarbejder af begrænset omfang, f.eks. med hensyn til værdi, størrelse eller varighed, eller hvis der er tale om kritisk national infrastruktur, eller på grund af den nationale sikkerhed eller en nødsituation. Medlemsstaterne fastlægger *på grundlag af* behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier, hvilke anlægsarbejder der anses for at være af begrænset omfang eller for at vedrøre kritisk national infrastruktur, samt hvilke nødsituationer eller hensyn til den nationale sikkerhed der kan retfærdiggøre en fritagelse for forpligtelsen til at fremlægge oplysninger. Oplysninger om de anlægsarbejder, som fritages for transparensforpligtelsen, offentliggøres via et centralt informationssted og meddeles Kommissionen.

Artikel 7

Procedure for udstedelse af tilladelser, herunder anlægsrettigheder

1. De kompetente myndigheder må ikke unødigt begrænse eller hindre etableringen af noget element af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter eller gøre den mindre økonomisk attraktiv. Medlemsstaterne sikrer, at alle regler for de betingelser og procedurer, der gælder for udstedelse af tilladelser, herunder anlægsrettigheder, som kræves til etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter, er ensartede *og om relevant harmoniserede* på hele det nationale område.

2. De kompetente myndigheder stiller alle tilgængelige oplysninger til rådighed på de betingelser og efter de procedurer, der gælder for udstedelse af tilladelser, herunder anlægsrettigheder, inklusive alle oplysninger om undtagelser for nogle eller alle tilladelser eller anlægsrettigheder, som kræves i henhold til national ret eller EU-retten, **og metoder til indgivelse af anmodninger i elektronisk format og modtagelse af oplysninger om status for anmodningen**, via et centralt informationssted i elektronisk format.
3. Alle operatører har ret til via et centralt informationssted at indgive ansøgninger om **alle nødvendige tilladelser** eller anlægsrettigheder i elektronisk format og til at tilgå oplysninger om status på deres ansøgninger.
4. De kompetente myndigheder afviser inden for 15 arbejdsdage fra **datoen for** modtagelsen af en ansøgning om tilladelse, herunder anlægsrettigheder, for hvilken minimumsoplysningerne ikke er gjort tilgængelige via et centralt informationssted, jf. artikel 6, stk. 1, første afsnit, af den operatør, der ansøger om tilladelsen.
5. De kompetente myndigheder udsteder eller giver afslag på en tilladelse, som ikke vedrører anlægsrettigheder, senest **to måneder efter udløbet af den frist, der er fastsat i andet afsnit, eller inden for den frist, der er fastsat i national ret, alt efter hvilken frist der er kortest.**

De kompetente myndigheder fastslår, om ansøgningen om tilladelse eller anlægsrettigheder er fuldstændig, senest 15 dage efter modtagelsen af ansøgningen. Hvis de kompetente myndigheder ikke opfordrer ansøgeren til at fremlægge eventuelle manglende oplysninger inden for den nævnte frist, begynder den frist på to måneder, der er fastsat i første afsnit, den 15. dag efter modtagelsen af ansøgningen.

Første og andet afsnit berører ikke andre specifikke frister eller forpligtelser, der fastsættes med henblik på en korrekt gennemførelse af proceduren for udstedelse af tilladelser, herunder klagesager, i overensstemmelse med EU-retten eller national ret i overensstemmelse med EU-retten, **og uden at det berører regler, som tildeler ansøgeren yderligere rettigheder eller har til formål at sikre den hurtigst mulige udstedelse af tilladelser.**

I særlige og behørigt begrundede tilfælde og ud fra hensyn blandt dem, der på

forhånd er fastsat af medlemsstaten, kan den kompetente myndighed forlænge fristen på *to* måneder som omhandlet i første afsnit og stk. 6 *med en periode på højst tre måneder*. Medlemsstaterne fastsætter de begrundelser, der retfærdiggør en sådan forlængelse, offentliggør dem på forhånd via centrale informationssteder og meddeler Kommissionen dem.

Afslag på en ansøgning om tilladelse eller anlægsrettighed begrundes behørigt ud fra objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssige kriterier.

6. Uanset artikel 43, stk. 1, litra a), i direktiv (EU) 2018/1972 skal de kompetente myndigheder, hvis der ud over tilladelser kræves anlægsrettigheder over eller under offentlig eller privat ejendom, for at der kan etableres elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter, tildele *eller give afslag på* disse anlægsrettigheder inden for *to* måneder *eller den frist, der er fastsat i national ret, alt efter hvilken frist der er kortest*, fra datoen for modtagelse af ansøgningen.

7. Hvis der ikke foreligger noget svar fra de kompetente myndigheder inden for fristen på *to* måneder, jf. stk. 5, første afsnit, og hvis ikke fristen er forlænget i henhold til stk. 5, fjerde afsnit, betragtes tilladelsen som udstedt, *medmindre princippet om stiltiende administrativ godkendelse ikke findes i det nationale retssystem*. Dette gælder også i forbindelse med anlægsrettigheder som omhandlet i stk. 6. *Efter anmodning har operatøren eller enhver juridisk person med status som part i den administrative procedure ret til at modtage en skriftlig bekræftelse på, at tilladelsen er udstedt.*

Denne artikel berører ikke medlemsstaternes mulighed for at indføre yderligere incitamenters for de kompetente myndigheder til at fremskynde proceduren for udstedelse af tilladelser.

7a. *De kompetente myndigheder må kun forny tilladelsen til en operatør til anlægsarbejder, der er nødvendige for etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter, i tilfælde, hvor anlægsarbejderne af objektive begrundede årsager ikke kunne påbegyndes eller afsluttes inden udløbet af tilladelsens gyldighedsperiode. Tilladelsen fornyes efter anmodning fra operatøren fremsat via det centrale informationssted uden krav om yderligere procedurer. De kompetente myndigheder fornyer tilladelsen for en periode, der ikke må overstige gyldighedsperioden for den oprindelige tilladelse.*

- 7b. *Anlægsarbejder, der blot består i reparation og vedligeholdelse eller opgradering af eksisterende anlæg, er undtaget fra procedurerne for udstedelse af tilladelse, forudsat at de kun kræver mindre indgreb i forhold til de oprindelige anlægsarbejder, som tilladelsen blev udstedt til. De i stk. 8 omhandlede delegerede retsakter præciserer de kategorier af etablering, der er undtaget fra procedurerne for udstedelse af tilladelse med henblik på dette stykke.*
8. *Senest den ... [6 måneder efter datoen for denne forordnings ikrafttræden] vedtager Kommissionen efter høring af relevante interessenter delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 13, der supplerer denne forordning ved at fastlægge en minimumsliste over kategorier af etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter, der skal være undtaget fra procedurerne for udstedelse af tilladelse i henhold til denne artikel, herunder stk. 7b, uden at dette berører medlemsstaternes ret til at undtage andre kategorier af etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter fra tilladelsesproceduren.*
9. De kompetente myndigheder må ikke gøre etableringen af elementer omhandlet i stk. 8 betinget af en individuel byplanlægningstilladelse eller andre forudgående individuelle tilladelser. De kompetente myndigheder kan som en undtagelse *også* kræve, at der søges om tilladelse til etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter på bygninger eller steder af arkitektonisk, historisk, religiøs eller naturmæssig værdi *af en særlig status*, som er beskyttet i overensstemmelse med national ret, *regionale eller lokale regler*, eller om nødvendigt *af hensyn folkesundheden eller den offentlige sikkerhed eller af hensyn til den nationale sikkerhed*.
10. Andre tilladelser, som kræves til etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilsvarende faciliteter, end anlægsrettigheder må ikke gøres til genstand for afgifter eller gebyrer ud over administrationsomkostninger, jf. artikel 16 i direktiv (EU) 2018/1972, som finder tilsvarende anvendelse.
11. Alle operatører, der har lidt skade som følge af manglende overholdelse af fristerne i stk. 5 og 6, modtager erstatning for den lidt skade, i overensstemmelse med national ret.

- 11a. *Kommissionen overvåger gennemførelsen af denne artikel i medlemsstaterne. Med henblik herpå aflægger medlemsstaterne hvert år rapport til Kommissionen om status for deres gennemførelse og om, hvorvidt betingelserne deri er opfyldt.*
- 11b. *Proceduren i denne artikel finder anvendelse, uden at det berører artikel 57 i direktiv (EU) 2018/1972.*
- 11c. *Medlemsstaterne udpeger et enkelt organ, der er ansvarligt for at koordinere procedurerne for udstedelse af tilladelser.*

Artikel 8

Bygningsintern fysisk infrastruktur og fiberledningsnet

1. Alle bygninger på slutbrugerens område, herunder elementer, som er samejede, nyopførte eller som gennemgår større renoveringsarbejder, for hvilke der indgives ansøgninger om byggetilladelser efter den [IKRAFTTRÆDESESDATOEN + 12 MÅNEDER], skal udstyres med fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur frem til nettermineringspunkterne samt med bygningsinterne fiberledningsnet.
2. Alle flerfamiliehuse, som er nyopførte eller gennemgår større renoveringsarbejder, for hvilke der indgives ansøgninger om byggetilladelser efter den [IKRAFTTRÆDESESDATOEN + 12 MÅNEDER], skal udstyres med et adgangspunkt.
3. Senest den [IKRAFTTRÆDESESDATOEN + 12 MÅNEDER] skal alle bygninger på slutbrugerens område, herunder elementer heraf, der er samejede eller gennemgår større renoveringsarbejder, som defineret i artikel 2, nr. 10, i direktiv 2010/31/EU, udstyres med en fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur frem til nettermineringspunkterne samt bygningsinterne fiberledningsnet. Alle flerfamiliehuse, som gennemgår større renoveringsarbejder, jf. artikel 2, nr. 10, i direktiv 2010/31/EU, skal udstyres med et adgangspunkt.
4. Medlemsstaterne vedtager *i samarbejde med operatører og på grundlag af industriens bedste praksis* de relevante standarder eller tekniske specifikationer, som er nødvendige for gennemførelse af stk. 1, 2 og 3, inden den [IKRAFTTRÆDESESDATOEN + NI MÅNEDER]. Disse standarder eller tekniske specifikationer skal *indebære let adgang for almindelige vedligeholdelsesaktiviteter*

i forbindelse med de individuelle fiberledningsnet, der anvendes af den enkelte operatør til at udbyde tjenester i net med meget høj kapacitet, og skal mindst omfatte:

- a) specifikationer for bygningens adgangspunkt og specifikationer for fibergrænsefladen
 - b) specifikationer for kabler
 - c) specifikationer for stik
 - d) specifikationer for rør eller mikrokabelkanaler
 - e) tekniske specifikationer, som er nødvendige for at forebygge interferens med elektriske kabler
 - f) mindste bøjningsradius.
5. Bygninger, som er udstyret i overensstemmelse med denne artikel, kan få tildelt et "fiberklar"-mærke.
6. Medlemsstaterne indfører certificeringsordninger med henblik på at påvise overensstemmelse med standarderne eller de tekniske specifikationer, der er omhandlet i stk. 4, samt ordninger med henblik på tildeling af "fiberklar"-mærket i stk. 5 inden den [IKRAFTTRÆDESESDATOEN + 12 måneder]. Medlemsstaterne gør udstedelsen af byggetilladelser, som er omhandlet i stk. 1 og 2, betinget af overholdelse af standarderne og de tekniske specifikationer som omhandlet i dette stykke på grundlag af en certificeret prøvningsrapport.
7. Stk. 1, 2 og 3 finder ikke anvendelse på visse kategorier af bygninger, navnlig ikke enfamiliehuse, hvor overholdelsen af disse stykker har uforholdsmæssige konsekvenser, særlig med hensyn til omkostningerne for individuelle ejere eller ejerforeninger på grundlag af objektive elementer. ***Medlemsstaterne udpeger disse kategorier af bygninger på grundlag af behørigt begrundede og forholds-mæssige kriterier.***
8. Bestemmelserne i stk. 1, 2 og 3 kan fraviges for visse bygningstyper, som f.eks. specifikke kategorier af monumenter, historiske bygninger, militærbygninger og bygninger, der anvendes til nationale sikkerhedsformål, som defineret i national ret. Medlemsstaterne udpeger disse kategorier af bygninger ***på grundlag af*** behørigt

begrundede og forholdsmæssige kriterier. Oplysninger om disse kategorier af bygninger offentliggøres via et centralt informationssted og meddeles Kommissionen.

Artikel 9

Adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur

1. Alle udbydere af offentlige kommunikationsnet har ret til at rulle deres net ud for egen regning frem til adgangspunktet, jf. dog stk. 3, første afsnit, **og uden at det berører ejendomsrettighederne.**
2. Alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet har ret til adgang til al eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur med henblik på etablering af elementer af net med meget høj kapacitet, hvor duplikering er teknisk umulig eller økonomisk ineffektiv, jf. dog stk. 3.
3. Alle indehavere af en brugsret til adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur skal imødekomme alle rimelige **skriftlige** anmodninger om adgang til adgangspunktet og den bygningsinterne fysiske infrastruktur fra udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet på fair og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder for så vidt angår pris, hvor det er relevant.

Alle indehavere af en brugsret til adgangspunktet eller den bygningsinterne infrastruktur kan nægte at give adgang, hvis der gives adgang til det bygningsinterne fiberledningsnet i medfør af forpligtelser pålagt i henhold til direktiv (EU) 2018/1972, del II, kapitel II-IV, eller en sådan adgang stilles til rådighed på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder for så vidt angår pris.
4. Hvor der ikke er fiberklar bygningsintern fysisk infrastruktur, har alle udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet ret til efter aftale med abonnenten at tilslutte deres net hos abonnenten, forudsat at **tredjeparters private ejendomsret respekteres.**
5. Denne artikel berører hverken ejendomsretten for ejeren af adgangspunktet eller den bygningsinterne fysiske infrastruktur, hvis indehaveren af brugsretten til den pågældende infrastruktur eller det pågældende adgangspunkt ikke er ejer heraf, eller ejendomsretten for enhver anden tredjepart såsom grundejere og bygningsejere.
- 5a. Denne artikel berører ikke medlemsstaternes ret til at opretholde eller indføre foranstaltninger, der falder uden for denne forordnings anvendelsesområde, som**

f.eks. adgangsforspligtelser i forbindelse med bygningsinterne kabler, forudsat at de pågældende foranstaltninger er i overensstemmelse med målet for denne forordning.

6. Efter høring af interessenter, de nationale tvistbilæggelsesorganer og andre kompetente EU-organer eller -agenturer i de relevante sektorer, alt efter hvad der er hensigtsmæssigt, **og under hensyntagen til veletablerede principper og de forskellige forhold i medlemsstaterne**, kan Kommissionen i tæt samarbejde med BEREC udarbejde vejledning om anvendelsen af denne artikel.

Artikel 10

Digitalisering af centrale informationssteder

1. Centrale informationssteder stiller passende digitale værktøjer til rådighed, f.eks. i form af webportaler, digitale platforme eller digitale applikationer, således at udøvelsen af alle rettigheder og overholdelsen af alle forpligtelserne i denne forordning kan ske online.
2. Medlemsstaterne kan sammenkoble eller helt eller delvis integrere flere **eksisterende eller nyligt udviklede** digitale værktøjer til støtte for de i stk. 1 omhandlede centrale informationssteder efter behov. **Med henblik herpå foretager medlemsstaterne en vurdering for at identificere de eksisterende relevante digitale værktøjer for at undgå overlapning.**
3. Medlemsstaterne opretter et fælles nationalt digitalt kontaktpunkt, som består af en fælles brugergrænseflade, der sikrer uhindret adgang til de digitaliserede centrale informationssteder.
- 3a. Medlemsstaterne sikrer passende tekniske, finansielle og menneskelige ressourcer til at støtte udrulning og digitalisering af centrale informationssteder. Omkostningerne til oprettelse af det fælles nationale digitale kontaktpunkt, centrale informationssteder og tilhørende digitale værktøjer, der er nødvendige for at overholde bestemmelserne i artikel 4, 6 og 7, kan være helt eller delvist berettigede til finansiel støtte fra EU-fonde.**

Artikel 11

Bilæggelse af tvister

1. Uden at det berører muligheden for at indbringe sagen for en domstol, har alle parter ret til at indbringe en tvist, der måtte opstå, for det kompetente nationale tvistbilæggesorgan oprettet i henhold til artikel 12:
 - a) hvis der gives afslag på adgang til eksisterende infrastruktur, eller hvis der ikke er indgået en aftale om særlige vilkår og betingelser, herunder for så vidt angår pris, senest én måned fra datoen for modtagelsen af anmodningen om adgang i henhold til artikel 3
 - b) i forbindelse med de rettigheder og forpligtelser, som fastsættes i artikel 4 og 6, herunder hvis de oplysninger, der anmodes om, ikke stilles til rådighed senest 15 dage efter indgivelsen af anmodningen i henhold til artikel 4, eller senest én uge efter indgivelsen af anmodningen i henhold til artikel 6
 - ba) hvis der senest en måned efter datoen for modtagelsen af anmodningen om adgang til en grund fra en virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde tilhørende faciliteter, jf. artikel 3, stk. 1a, ikke er indgået en aftale om særlige vilkår og betingelser, herunder for så vidt angår pris**
 - c) hvis der ikke er indgået en aftale om koordinering af anlægsarbejder i henhold til artikel 5, stk. 2, senest én måned fra datoen for modtagelsen af den formelle anmodning om koordinering anlægsarbejder, eller
 - d) hvis der ikke er indgået en aftale om adgang til bygningsintern fysisk infrastruktur, som omhandlet i artikel 9, stk. 2 eller 3, senest én måned fra datoen for modtagelsen af den formelle anmodning om adgang.
2. Under fuld hensyntagen til proportionalitetsprincippet og de principper, der fastsættes i vejledning fra Kommissionen, træffer det nationale tvistbilæggesorgan, der er omhandlet i stk. 1, en bindende afgørelse for at bilægge tvisten senest:
 - a) inden for **to** måneder fra datoen for modtagelsen af anmodningen om bilæggelse af tvisten, for så vidt angår de tvister, der er omhandlet i stk. 1, litra a)

- b) inden for én måned fra datoen for modtagelsen af anmodningen om bilæggelse af tvisten, for så vidt angår de tvister, der er omhandlet i stk. 1, litra b), **ba**), c) og d).

Det nationale tvistbilæggelsesorgan, der er omhandlet i stk. 1, kan kun forlænge de i første afsnit omhandlede frister under særlige behørigt begrundede omstændigheder med højst en måned.

3. For så vidt angår tvister, som er omhandlet i stk. 1, litra a), c) og d), kan de nationale tvistbilæggelsesorganers afgørelser bestå i at fastsætte fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder for så vidt angår pris, hvor det er relevant.

- 3a.** *Det centrale informationssted stiller de afgørelser, der er truffet af de nationale tvistbilæggelsesorganer, til rådighed, forudsat at der træffes alle nødvendige foranstaltninger til at sikre fortrolighed og beskyttelse af forretningshemmeligheder for de parter, der er involveret i tvisten.*

Hvis tvisten vedrører adgang til en operatørs infrastruktur, og det nationale tvistbilæggelsesorgan er den nationale tilsynsmyndighed, tages der hensyn til de mål, der fastsættes i artikel 3 i direktiv (EU) 2018/1972, hvor det er relevant.

4. De regler, som fastsættes i nærværende artikel gælder i tillæg til og berører ikke retsmidler og -procedurer, som er i overensstemmelse med artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder¹.

Artikel 12

Kompetente organer

1. Alle de opgaver, der pålægges det nationale tvistbilæggelsesorgan, varetages af et eller flere kompetente organer, som kan være eksisterende organer.
2. Det nationale tvistbilæggelsesorgan skal være **politisk uafhængigt**, retligt adskilt fra og funktionelt uafhængigt af alle netoperatører og alle offentlige organer, der ejer eller kontrollerer den fysiske infrastruktur, der er berørt af tvisten. Medlemsstater, der stadig ejer eller kontrollerer netoperatører, sikrer en reel strukturel adskillelse af de opgaver,

¹ Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (EUT C 326 af 26.10.2012, s. 391).

der er forbundet med de nationale tvistbilæggelsesprocedurer og det centrale informationssted, fra de aktiviteter, der er forbundet med ejerskab eller kontrol.

2a. Artikel 8, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/1972 finder tilsvarende anvendelse på nationale tvistbilæggelsesorganer.

3. Det nationale tvistbilæggelsesorgan kan opkræve gebyrer for at dække omkostningerne ved at udføre de opgaver, det er blevet pålagt.
4. Alle parter, der er berørt af en tvist, samarbejder fuldt ud med det nationale tvistbilæggelsesorgan.
5. Et centralt informationssteds opgaver, som omhandlet i artikel 3-8 og 10, udføres af et eller, **hvor det er relevant**, flere kompetente organer udpeget af medlemsstaterne på nationalt, regionalt eller lokalt niveau, alt efter hvad der er relevant. For at dække omkostningerne ved at udføre disse opgaver kan der opkræves gebyrer for brugen af det centrale informationssted.
6. Stk. 2 **og 2a** finder tilsvarende anvendelse på kompetente organer, der udfører et centralt informationssteds opgaver.
7. De kompetente organer udøver deres beføjelser upartisk, transparent og rettidigt. Medlemsstaterne sikrer, at de har tilstrækkelige tekniske og økonomiske ressourcer og tilstrækkeligt personale til at udføre de opgaver, som de pålægges.
8. Medlemsstaterne offentliggør de respektive opgaver, der skal udføres af hvert kompetent organ, via et centralt informationssted, navnlig hvis disse opgaver tildeles mere end ét kompetent organ, eller hvis de tildelte opgaver ændres. Hvis det er relevant, rådfører de kompetente organer sig og samarbejder med hinanden om anliggender af fælles interesse.
9. Medlemsstaterne underretter senest den [IKRAFTTRÆDESESDATO] Kommissionen om, hvilke kompetente organer der i overensstemmelse med denne artikel skal udøve en opgave i henhold til denne forordning, og om deres respektive ansvarsområder, samt om enhver ændring heraf, før en sådan udpegning eller ændring træder i kraft.
10. Alle afgørelser truffet af et kompetent organ skal i overensstemmelse med national ret kunne indbringes for en fuldt ud uafhængig klageinstans, f.eks. en instans, som har

domstolskarakter. Artikel 31 i direktiv (EU) 2018/1972 finder tilsvarende anvendelse på alle klager i henhold til dette stykke.

Klageadgangen i overensstemmelse med første afsnit berører ikke parternes ret til at indbringe tvisten for den kompetente nationale domstol.

Artikel 13

Udøvelse af de delegerede beføjelser

- 1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.*
- 2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 7, stk. 8, tillægges Kommissionen for en periode på fem år fra [DATO, HVOR FORORDNINGEN FÅR VIRKNING]. Kommissionen udarbejder en rapport vedrørende delegationen af beføjelser senest ni måneder inden udløbet af femårsperioden. Delegationen af beføjelser forlænges stiltiende for perioder af samme varighed, medmindre Europa-Parlamentet eller Rådet modsætter sig en sådan forlængelse senest tre måneder inden udløbet af hver periode.*
- 3. Den i artikel 7, stk. 8, omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i Den Europæiske Unions Tidende eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.*
- 4. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning.*
- 5. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidigt Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.*
- 6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 7, stk. 8, træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet eller Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge*

har informeret Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 14

Sanktioner og kompensation

Medlemsstaterne fastsætter, hvor det er nødvendigt, bestemmelser om sanktioner, herunder bøder og forhåndsfastsatte eller periodiske sanktioner af ikkestrafferetlig karakter, for overtrædelser af denne forordning eller bindende afgørelser truffet i henhold til denne forordning af de kompetente organer, som er omhandlet i artikel 12, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre gennemførelsen heraf. De sanktioner, der pålægges, skal være passende, effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelserne og have afskrækkende virkning.

Medlemsstaterne fastsætter regler om passende økonomisk erstatning til personer, der lider skade som følge af udøvelsen af de i denne forordning fastsatte rettigheder.

Artikel 15

Rapportering og overvågning

1. Senest den [IKRAFTTRÆDESESDATOEN + 3 ÅR] aflægger Kommissionen rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af denne forordning. Rapporten skal omfatte et resumé af virkningerne af de foranstaltninger, der fastsættes i denne forordning, og en vurdering af de fremskridt, der gøres med at nå målene heri, herunder ***forordningens virkninger på målet om en hurtig og omfattende etablering af net med meget høj kapacitet i landdistrikter, ø-områder og afsidesliggende områder såsom øer og bjergrige og tyndt befolkede regioner, udviklingen på markedet for tilhørende faciliteter, og om og hvordan forordningen kan bidrage yderligere til at nå konnektivetsmålene i afgørelsen om etablering af politikprogrammet for det digitale årti 2030. Rapporten skal tage højde for anvendelsen af satellit-backhauling i forbindelse med digital højhastighedskonnektivitet og anvendelsen af EU's infrastruktur for satellitbaseret modstandsdygtighed, interkonnektivitet og sikkerhed.***
2. Med henblik herpå kan Kommissionen anmode medlemsstaterne om oplysninger, som forelægges uden unødigt ophold. Senest den [IKRAFTTRÆDESESDATOEN + 12 MÅNEDER] fastsætter medlemsstaterne i tæt samarbejde med Kommissionen via Kommunikationsudvalget, som er oprettet i henhold til artikel 118 i direktiv (EU)

2018/1972, indikatorer for på passende vis at overvåge anvendelsen af denne forordning og mekanismen til at sikre periodisk dataindsamling og rapportering til Kommissionen.

Artikel 16

Overgangsforanstaltninger

Nationale foranstaltninger, der præciserer, hvilke kategorier af etablering af elementer af net med meget høj kapacitet eller tilhørende faciliteter der ikke er omfattet af en procedure for udstedelse af tilladelser, jf. artikel 7 i **denne forordning**, og som er vedtaget af medlemsstaten i henhold til direktiv 2014/61/EU eller før ikrafttrædelsen heraf, men i overensstemmelse hermed, finder fortsat anvendelse, indtil **de delegerede retsakter** i henhold til artikel 7, stk. 8, i denne forordning træder i kraft.

Foranstaltninger vedrørende tvistbilæggelse som omhandlet i artikel 11 og 12 finder anvendelse på tvistbilæggelsesprocedurer, der indledes efter datoen for denne forordnings ikrafttræden.

Artikel 16a

Ændring af forordning (EU) 2015/2120

I forordning (EU) 2015/2120 foretages følgende ændringer:

1) **Titlen affattes således:**

"Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120 af 25. november 2015 om foranstaltninger vedrørende det åbne internet, afskaffelse af detailtillæg for reguleret EU-intern kommunikation og om ændring af direktiv 2002/22/EF og forordning (EU) nr. 531/2012".

2) **Artikel 1, stk. 3, affattes således:**

"Ved denne forordning afskaffes også detailtillæg for reguleret EU-intern kommunikation med henblik på at sikre, at forbrugerne ikke skal betale urimeligt høje priser for at gennemføre nummerbaseret interpersonel kommunikation, der udgår fra den medlemsstat, hvor forbrugers indlandske udbyder har hjemme, og modtages på et fastnet- eller mobilnummer i en anden medlemsstat."

3) **Artikel 5a affattes således:**

"Artikel 5a

Afskaffelse af detailtillæg for reguleret EU-intern kommunikation

1. *Udbydere af elektronisk kommunikation til offentligheden må ikke benytte takster for reguleret EU-intern kommunikation modtaget i en anden medlemsstat, som er højere end taksterne for tjenester, der modtages i den samme medlemsstat, medmindre udbyderen godtgør eksistensen af direkte omkostninger, som er objektivt begrundet.*
2. *Senest den ... [IKRAFTTRÆDESESDATOEN + 6 MÅNEDER] fremlægger BEREC retningslinjer, der fastlægger kriterier for bestemmelse af de objektivt begrundede direkte omkostninger, jf. stk. 1.*
3. *Senest den ... [IKRAFTTRÆDESESDATOEN + 12 MÅNEDER] og derefter hvert andet år offentliggør Kommissionen efter høring af BEREC en rapport om anvendelsen af kravene i stk. 1, herunder en vurdering af udviklingen af taksterne for EU-intern kommunikation."*

4) *Artikel 10, stk. 5, udgår.*

Artikel 17

Ophævelse

1. Direktiv 2014/61/EU ophæves.
2. Henvisninger til det ophævede direktiv gælder som henvisninger til nærværende forordning og læses efter sammenligningstabellen i bilaget.

Artikel 18

Ikrafttræden og anvendelse

1. Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.
2. Den finder anvendelse fra [6 måneder efter dens ikrafttræden].

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i ..., den [...].

*På Europa-Parlamentets vegne
Formand*

*På Rådets vegne
Formand*

BILAG

Sammenligningstabel

Direktiv 2014/61/EU	Nærværende forordning
Artikel 1, stk. 1	Artikel 1, stk. 1
Artikel 1, stk. 2	—
Artikel 1, stk. 3	Artikel 1, stk. 3
Artikel 1, stk. 4	Artikel 1, stk. 2
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3, stk. 1	Artikel 3, stk. 7
Artikel 3, stk. 2	Artikel 3, stk. 1
—	Artikel 3, stk. 2
Artikel 3, stk. 3	Artikel 3, stk. 3
—	Artikel 3, stk. 4
—	Artikel 3, stk. 5
—	Artikel 3, stk. 6
Artikel 3, stk. 4	Artikel 11, stk. 1, litra a)
Artikel 3, stk. 5	Artikel 11, stk. 2 Artikel 11, stk. 3
Artikel 3, stk. 6	Artikel 3, stk. 8
—	Artikel 3, stk. 9
—	Artikel 11, stk. 4
Artikel 4, stk. 1	Artikel 4, stk. 1
Artikel 4, stk. 2	—
Artikel 4, stk. 3	Artikel 4, stk. 1 Artikel 4, stk. 2
Artikel 4, stk. 4	—
Artikel 4, stk. 5	Artikel 4, stk. 3
Artikel 4, stk. 6	Artikel 11, stk. 1, litra b) Artikel 11, stk. 2, litra b)
Artikel 4, stk. 7	Artikel 4, stk. 4
Artikel 4, stk. 8	Artikel 4, stk. 5
Artikel 5, stk. 1	Artikel 5, stk. 1
Artikel 5, stk. 2	Artikel 5, stk. 2
—	Artikel 5, stk. 3

Artikel 5, stk. 3	Artikel 11 stk. 1, litra c)
Artikel 5, stk. 4	Artikel 11, stk. 2, litra b) Artikel 11, stk. 3
Artikel 5, stk. 5	Artikel 5, stk. 4
—	Artikel 5, stk. 5
Artikel 6, stk. 1	Artikel 6, stk. 1
Artikel 6, stk. 2	—
Artikel 6, stk. 3	Artikel 6, stk. 1
Artikel 6, stk. 4	Artikel 11, stk. 1, litra b), og stk. 2, litra b)
Artikel 6, stk. 5	Artikel 6, stk. 2
—	Artikel 7, stk. 1
Artikel 7, stk. 1	Artikel 7, stk. 2
Artikel 7, stk. 2	Artikel 7, stk. 3
—	Artikel 7, stk. 4
Artikel 7, stk. 3	Artikel 7, stk. 5
-	Artikel 7, stk. 6 Artikel 7, stk. 7 Artikel 7, stk. 8 Artikel 7, stk. 9
Artikel 7, stk. 4	Artikel 7, stk. 11
Artikel 8, stk. 1	Artikel 8, stk. 1
Artikel 8, stk. 2	Artikel 8, stk. 2
Artikel 8, stk. 3	Artikel 8, stk. 5
Artikel 8, stk. 4	Artikel 8, stk. 7 Artikel 8, stk. 8
Artikel 9, stk. 1	Artikel 9, stk. 1
Artikel 9, stk. 2	Artikel 9, stk. 2
Artikel 9, stk. 3	Artikel 9, stk. 3 Artikel 11, stk. 1), litra d) Artikel 11, stk. 2
Artikel 9, stk. 4	Artikel 9, stk. 3
Artikel 9, stk. 5	Artikel 9, stk. 4
Artikel 9, stk. 6	Artikel 9, stk. 5
—	Artikel 9, stk. 6
Artikel 10, stk. 1	Artikel 12, stk. 1

Artikel 10, stk. 2	Artikel 12, stk. 2 og 3
Artikel 10, stk. 3	Artikel 12, stk. 4
Artikel 10, stk. 4	Artikel 12, stk. 5
—	Artikel 12, stk. 6
—	Artikel 12, stk. 7
Artikel 10, stk. 5	Artikel 12, stk. 8
Artikel 10, stk. 6	Artikel 12, stk. 9
—	Artikel 13
Artikel 11	Artikel 14
Artikel 12	Artikel 15
-	Artikel 16
-	Artikel 17
Artikel 13	—
Artikel 14	Artikel 18
Artikel 15	Artikel 18